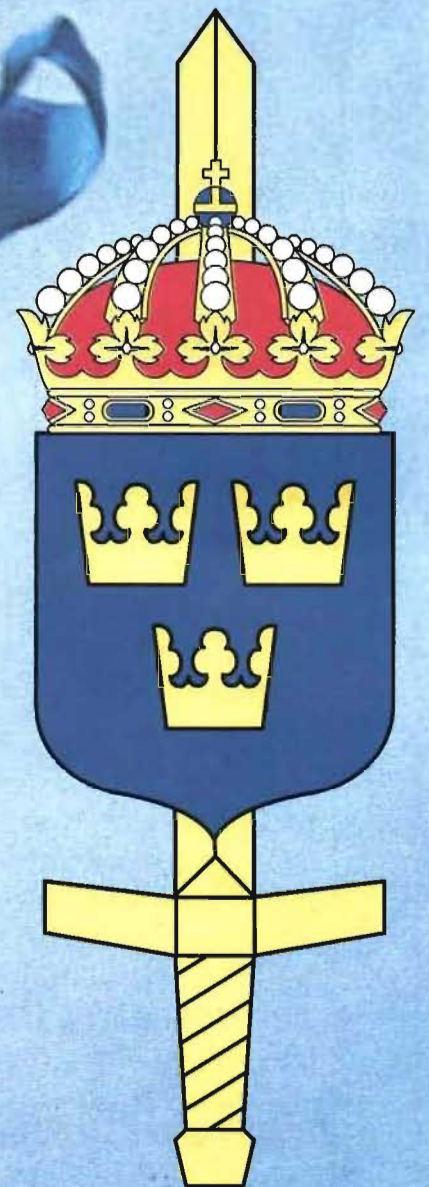


FLYGVAPEN

Nordens största flygtidskrift
SW • ISSN 00 15-4792

nytt

3/94



I nationens intresse:

EN myndighet

1 juli 1994

FÖRSVARSMAKTEN

sid 4

Byte av ansvarig utgivare

Varje periodisk skrift måste alltid ha en ansvarig utgivare. När jag tillträdde som flygstabschef 1990 fick jag förmånen att vara såväl ansvarig utgivare som chefredaktör för FlygvapenNytt.

Det har varit en intressant, stimulerande och lärorik tid. FlygvapenNytt har under denna tid kunnat bibehålla den höga kvaliteten. I mina inledande ambitioner ingick bl a ett ökat antal utgåvor per år, flera insändare och reportage från förband och skolor. Av ekonomiska skäl har utökning inte varit möjlig. Ett något ökat antal engagemang från förband och skolor har förmärkts – dock relativt blygsamt. Så även av det skälet finns det mer att göra för FlygvapenNytt i framtiden.

Med de omfattande organisatoriska förändringarna i Försvarsmakten den 1 juli 1994 förändras också ansvarsförhållanden m m.

Själv har jag då – slutligt – övertagit ansvaret som chef för Gemensamma staben i Högkvarteret, som jag dock verkat i sedan hösten 1993. Redan på våren 1993 gavs Jahn Charleville uppdraget att vara chefredaktör för FlygvapenNytt.

När jag också slutligt den 1 juli 1994 avgår som flygstabschef är det naturligt att överlämna ansvaret som ansvarig utgivare till någon ur flygvapenledningen i Högkvarteret.

Det blir chefen för produktionsledningen, översten av 1 gr Kjell Nilsson.

Tack för en fin tid. Lycka till med framtidens högklassiga FlygvapenNytt! Flygvapnet behöver detta forum. ■

Bernt Östh
Bernt Östh

FlygvapenNytt 55 år

Nordens största flygtidskrift: 35.500 ex.

Trycks på miljövänligt papper.

UR INNEHÅLLET

- Sid 4:** Nya Försvarsmakten
6: Nye ÖB utfrågas
14: Info-systemen avgör
18: Nya markförsvaret
22: "Ras 90 är död"
24: Vad är LuLIS?
26: FV und-skola
28: "Musikalisk klädsel"
30: Tema F 4

Nr 4/94 utges i oktober

Manusstopp för nr 5/94 = 27 september

Ny rikslottachef



Lottornas riksstämman valde i maj ny ledare för Sveriges 40.000 lottor. Valet föll på en löjtnant och underrättelselotter från Flygvapnet:

Nini Engstrand

Ansvarig utgivare: **BERNT ÖSTH**
Chefredaktör: **JAHN CHARLEVILLE**
I redaktionen: **ANDERS EISEN**
Prenumeration: **MARIE TISÄTER**

Ljungbergs Tryckeri AB, Klippan 1994-06-15/94-619

BIDRAG från läsekreten välkomnas. Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera allt material. – Endast "Ledaren" ger uttryck för CFV åsikter. För signerade artiklar svarar resp författare, för redigering och layout redaktören. – För insänt EJ beställt material ansvaras inte.

ÅTERGIVANDE av textinnehållet medges.
Källan önskas tydligt angiven.

ADDRESS: ☎
FlygvapenNytt Artiklar m m: 08-788 75 69
HKV/INFO Prenumeration: 08-788 90 19
107 85 Stockholm vx: 08-788 75 00

Prenumerationspris 50 kr 1994
Postgironummer 31 69 97-6
Kassa 103:6 Flygvapenledningen

Fax-nr: 08-788 88 66



Flygvapnet i Försvarsmakten

Den 1 juli etableras myndigheten Försvarsmakten. Därmed upphör flottiljer, regementen, kustflottan och försvarsgrenarna att vara självständiga myndigheter. De är nu enheter ingående i Försvarsmakten.

Överbefälhavaren (ÖB) är Försvarsmaktens chef. I jämförelse med tidigare har ÖB:s inflytande över försvarets utveckling ökat avsevärt med den nya organisationen. Regeringen ger inte längre uppdrag till flera myndigheter i det årliga regleringsbrevet utan till en, Försvarsmakten – vars chef har tillgång till det militära försvarets samlade ekonomiska resurser i ett anslag.

● ● Reformen betyder att all personal nu formellt är anställd i Försvarsmakten, inte i Flygvapnet, Armén eller Marinen. Flygvapnet som begrepp finns dock kvar som benämning på den "familj" som utgörs av alla de förband som utbildas under ledning av flygvapenchefen, CFV.

På flottiljerna kommer reformen nog inte att upplevas på annat sätt än att stödet från flygvapenledningen blir tunnare, eftersom storleken på den tidigare flygstaben nu är reducerad. I praktiken kommer således flottilj- och skolchefernas ansvar och befogenheter snarast att öka.

● ● Ett av de ursprungliga syftena med den nu genomförda reformen var nämligen, att åstadkomma större verkningsgrad av de totala resurser Försvarsmakten erhåller genom samordning av sådan verksamhet som ledningen

av försvarsgrenarna genomförde parallellt i respektive organisation. Sådan samordning har genomförts bl a vad avser personaltjänst på central nivå och verksamhet avseende mark, anläggningar och lokaler på såväl central som lokal nivå.

All verksamhet kan emellertid inte samordnas. I många fall är det viktigt att försvarsgrenarnas särart tas tillvara som en tillgång och inte ses som ett hinder.

● ● Flygvapnets speciella kännetecken är bl a den höga tekniska komplexiteten på materiel-systemen, behovet av att kunna fatta snabba beslut i komplicerade situationer samt kravet på och förmågan att operera över stora geografiska avstånd inom korta tidsintervall.

De skilda förutsättningarna har kommit att medföra vissa skillnader i "företagskultur" mellan försvarsgrenarna. Sätten att uppträda och tänka har anpassats till den miljö som respektive försvarsgren har att verka i och till de krav som ställs med det yttersta syftet att prestera maximalt såväl individuellt som i förband.

● ● Sett mot denna bakgrund är det betydelsefullt att betona, att försvarsgrenarnas olika kulturer och särart är viktiga att bevara även inom ramen för Försvarsmakten. De har inte skapats för sin egen skull utan som en följd av de olika kraven på respektive stridskrafter.

Vi som verkar i Flygvapnet skall också i fortsättningen se oss i första hand som Flygvapnets personal, men vi skall därvid även verka för en gemensam försvarsmakt. ■

Vår nya försvarsmakt

Myndigheten Försvarsmakten bildades den 1 juli 1994. Det bestämdes av riksdagen i 1992 års försvarsbeslut. Den nya myndigheten ersätter de myndigheter som försvarsmakten hittills bestått av. Försvarsgrenarnas centrala staber liksom försvarsstaben läggs ner och uppgifterna tas över av ett gemensamt högkvarter. Högste chef för myndigheten Försvarsmakten och dess personal blir överbefälhavaren (ÖB), i såväl fred som i krig.

Försvarsmaktens uppgifter anges av regeringen i årliga regleringsbrev. Reglerna som skall styra Försvarsmakten fastställs av regeringen.

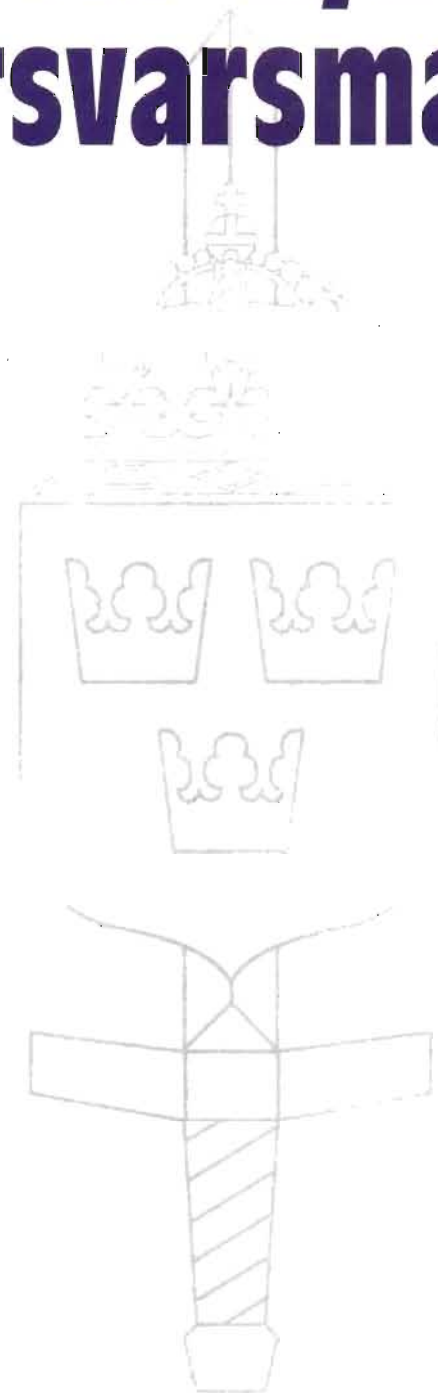
Inom Försvarsmakten styrs arbetet genom order och uppdrag. De centrala besluten är en ram för planering och genomförande. I en order eller ett uppdrag skall målet för verksamheten finnas angivet. Målet skall vara formulerat så, att det senare går att kontrollera om det är uppfyllt eller inte. Det skall finnas handlingsfrihet vad gäller hur ordern eller uppdraget skall genomföras.

I fred består Försvarsmakten av kaderorganiserade krigsförband, utbildningsförband och skolor. Utbildningsförband är flygflottiljer, arméns kårer, kustflottan, m fl. Skolor är truppslagscentra, krigshögskolor och funktionsskolor m m. Beteckningarna för de kaderorganiserade krigsförbanden skall vara lika med de i krig.

Central ledning

ÖB är högsta chef för myndigheten Försvarsmakten. Det innebär att han inför regeringen är ansvarig för Försvarsmaktens verksamhet, organisation, krigsduglighet, beredskap och uthållighet.

ÖB är ytterst ansvarig för både ope-



rativ ledning och produktionsledning. I den operativa ledningen stöds han av operativa och taktiska chefer och i produktionsledningen av produktionsledare.

ÖB ansvarar också för avvägningar mellan t ex vad som är operativt önskvärt och vad som är ekonomiskt möjligt.

ÖB biträds av högkvarteret som består av ledningsstaben, operationsledningen, tre produktionsledningar (flygvapen, armé och marin), militära

underrättelse- och säkerhetstjänsten, gemensamma staben samt Försvarsmaktens internrevision.

Till stöd för ÖB finns en ledningsgrupp, militärledningen. Den ska råda ÖB i större frågor. Militärledningen består av militärbefälhavarna för Södra, Mellersta och Norra militärområdet samt av ledningscheferna i högkvarteret.

Operativ ledning

Chefen för operationsledningen leder under ÖB den övergripande operativa verksamheten. Den operativa verksamhet som hänger samman med försvaret av militärområdena leds av militärbefälhavarna.

Under militärbefälhavarna leds den taktiska verksamheten av taktiska chefer: flygeskaderchef (fram till 1996), flygkommandochefer, fördelningschef, militärkommandochefer, marinkommandochefer, marindistriktschef samt underhållsregementschef och försvarsområdesbefälhavare.

Operativa och taktiska chefer leder försvarsförberedelser och insatser med stridskrafter och stödresurser. De tar fram underlag för beslut om produktionens inriktning och ställer krav på krigsförbandens krigsduglighet, beredskap och uthållighet.

● ● Produktionsledning innebär bl a utveckling, organisering och avveckling av krigsförband och andra enheter i grundorganisationen.

Produktionen genomförs av cheferna för kaderorganiserade krigsförband, utbildningsförband och skolor. Dessa chefer arbetar med planering och genomförande. I planeringen ingår t ex att ta fram såväl ettåriga som fleråriga uppdragsförslag. ■

Ett effektivt försvar präglas av kvalitet

I och med omorganisationen passerar Sveriges försvar en milstolpe. Genom en ny organisation, nya arbetsmetoder, nya personella kunskapskrav ges förutsättningar att skapa ett mer effektivt försvar som präglas av kvalitet rakt igenom.

Försvarsmaktens huvuduppgift i fred är att utbilda krigsförband. All verksamhet utgår från de behov som krigsförbanden ställs inför. Förbandens chefer lämnar beslutsunderlag till Försvarsmaktens ledning om vilka resurser som krävs för att de skall kunna lösa sina uppgifter. Därmed har vi vänt på pyramiden – krigsförbandschefernas inflytande har ökat.

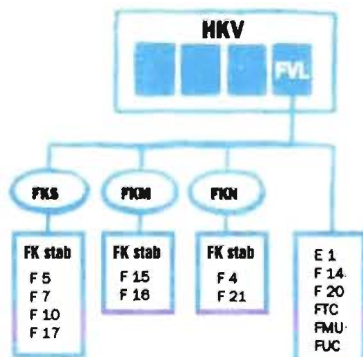
Lika i fred och i krig

Vid krigstillstånd måste Försvarsmakten snabbt kunna ställa om organisationen. Därför är denna i fred så lik krigsorganisationen som möjligt.

Riksdagens försvarsbeslut 1992 innebär stora neddragningar inom det militära försvaret, men samtidigt en tydlig satsning på kvalitet. Försvarsbeslutet stakade ut vägen mot ett smalare och vassare försvar med balans mellan uppgifter och resurser.

De senaste åren har Försvarsmaktens krigsorganisation minskats. Även den framtida organisationen har förändrats genom nedläggning och omlokalisering av ett flertal förband. Försvarsmaktens fast anställda personal har, utöver reservofficerare, reducerats med 5 800 personer; varav ungefär 2 300 är officerare och 3 500 civila. Fortfarande återstår neddragningar.

Rekryteringen av officerare, såväl kvinnor som män, fortsätter. Den rekrytering som görs i dag är nödvändig för att på sikt kunna bemanna



Produktionsledning Flygvapnet

krigsförbanden med kompetenta chefer.

Förmågan skall avskräcka

Det militära försvaret bidrar till att bevara freden och friheten. Det skall vara så starkt att vi på ett respektingivande sätt visar omvärlden att vi både vill och kan försvara Sverige. Det skall inte löna sig att anfalla Sverige.

Försvarsmaktens främsta uppgift är att möta ett väpnat angrepp, varifrån det än kommer. I försvarsbeslutet 1992 bestämdes att vi skall kunna möta ett angrepp i **en** riktning. För att klara detta krävs både välutbildad personal och modern materiel. Därför har det beslutats att repetitionsövningarna skall genomföras fullt ut och att Försvarsmaktens materiel skall förnyas.

Inom Försvarsmakten förbättras och utvidgas nu utbildningen av såväl militär som civil personal. Projektet "Officer 2000" har lett fram till en rad förslag om hur den militära personalens utbildning kan/måste förändras för att möta framtidens krav.

I "Officer 2000" föreslås bland annat att förkunskapskraven för den inledande officersutbildningen höjs till lägst treårigt gymnasium, att språkutbildningen utökas för officerare och att möjligheterna till utlandstjänstgöring blir större.

Numera har även den civila personalen uppgifter i Försvarsmaktens krigsorganisation. Ett arbete kring den civila personalens utveckling pågår.

● Vi utökar också vårt samarbete med civila universitet och högskolor. Syftet är att utöka kunskapsutbytet och att akademiskt värdera olika officersexamina.



Två sidor av en profil

Den 1 juli 1994 blir generallöjtnant OWE WIKTORIN Sveriges nye överbefälhavare. Fram till dess var han militärbefälhavare i Södra militärområdet.

Owe Wiktorin föddes 1940. Han tog studentexamen 1961 i Motala. Han sökte till Flygvapnet, antogs och blev fänrik 1964. Karriären fortsatte och 1986 nådde Wiktorin utnämningen till generalmajor, 1991 till generallöjtnant. Han är ledamot av Kungl Krigsvetenskapsakademien.

Owe Wiktorin är gift med Cajsa. De har två vuxna söner, Martin & Björn.

Fredagen den 1 juli anno 1994 har Wiktorin kommit så högt någon militär kan komma. I karriären. Då blir Wiktorin den andre icke tillhörande Armén som blir ÖB. Den förste var Torsten Rapp, även han hämtad från Flygvapnet. Året var 1961.

I tider då luftförsvaret prioriteras hos statsmakterna känns valet av nya ÖB som logiskt. Owe Wiktorin och hans nya försvarsmakt går en tuff framtid till mötes i en värld som karaktäriseras av osäkerhet. ■

För att ge läsekretsen en vidare syn på vår nye ÖB, har FlygvapenNytt utverkat två olika intervjuer med Owe Wiktorin – en profil i nationens intresse.

Red

DEL 1:

Av Ellinor Bollman

Det är sent 40-tal. På en badholme vid Vättern ligger en pojke på stranden. Ett brummande motorljud får honom att titta upp mot himlen. Under ett kort ögonblick fångas hans blick av en annans – en pilots. På låg höjd över vattnet dånar ett flygplan, ett av Flygvapnets många B 17. Piloten bakom spakarna tittar ner och möter den lille pojkes blick. Under ett ögonblick av intensiv beundran formas pojkes framtidsdrömmar.

– Jag blev djupt imponerad, säger Owe Wiktorin och ler åt minnet.

I dag är han en stor man både till sin resliga gestalt och i den position han befäst i försvaret och i samhället.

● ● Jag träffar generallöjtnanten och militärbefälhavaren på hans arbetsplats vid södra militärområdesstaben i Kristianstad. Det är ett tjänsterum under uppbrott. Men de gedigna möblerna och de vackra mattorna förmed-

Så högt man i

Tjänstgöring och utbildning:

Krigsflygskolan	1961-62
Kadettskola	1963-64
F 7 Såtenäs, attackpilot	1964-69
F 7 Såtenäs, divisionschef attackdivision	1969-71
Militärhögskolans högre kurs	1971-73
Försvarsstabens planeringsav- delning	1973-79
USAF Air Command and Staff College, Montgomery Alabama, USA	1979-80
Chef för försvarsstabens planeringsavdelning	1980-83
F 4 Frösön, stf sektorflottilj- chef	1983-84
Chef för flygstabens sektion 1	1984-86
Chef för försvarsstabens planeringsledning samt stf chef för försvarsstaben	1986-91
Chef för försvarsstaben	1991-92
Militärbefälhavare för södra militärområdet	1992-94
Överbefälhavare	1994-

Owe Wiktorin – vår nye ÖB

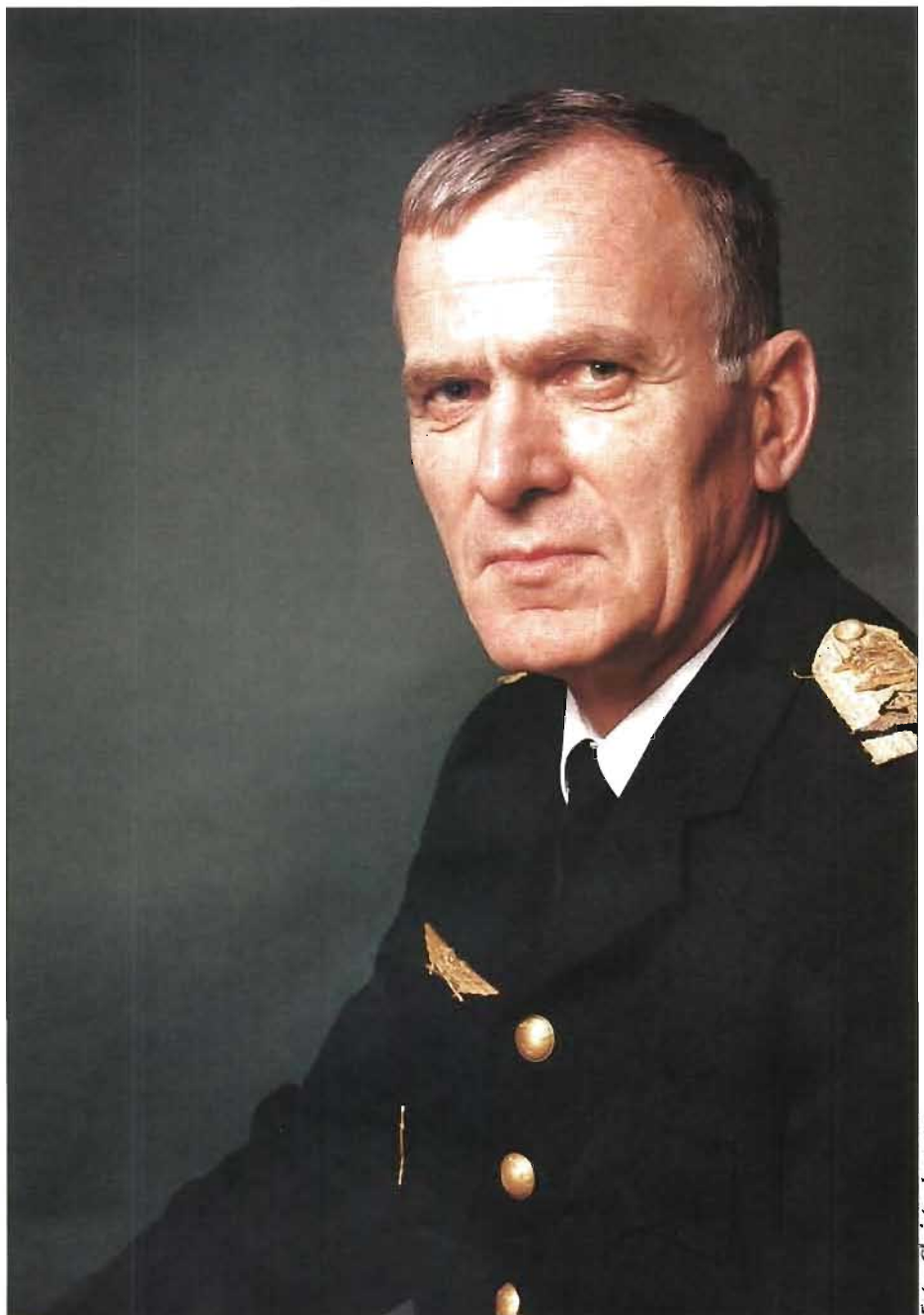


Foto: Christer Jansson

lar en motsatt känsla – en känsla av kontinuitet och stabilitet. Owe Wiktorin kommer att verka ytterligare en kort tid på befattningen som militärbefälhavare. Den första juli tillträder han formellt den högsta tjänsten en militär kan nå. Överbefälhavare med ansvar för hela Sveriges försvar.

Owe Wiktorin tar över en försvarsmakt under stor förändring. En uppgift som innebär ett smalare försvar, där 110 myndigheter samordnas till en

enda med styrning från högkvarteret i Stockholm. En centralisering i VI 90-ansans decentralisering.

– Det är fullständigt nödvändigt att vi utåt upplevs som en samlad myndighet, säger Wiktorin. Det är i detta sammanhang en del av oss får "kalla fötter".

Skall försvarsgrenarnas karaktärer suddas ut? Är alla kort och

gott anställda vid Försvarsmakten?

– Nej! säger Wiktorin. Det finns inget skäl att ta ifrån någon sin identitet i en försvarsgren, tvärtom är det viktigt att känna sitt ursprung, säger han.

Wiktorin konstaterar, att den moderna krigföringen har fått en ny dimension där ett snabbrikligt försvar är avgörande vid ett eventuellt hot. För ►

kan komma



att få ett mer flexibelt och snabbare försvar var det nödvändigt att satsa på teknisk utveckling kombinerat med bra utbildning. Beslutet att satsa på kvalitet istället för kvantitet – ett personellt minskat försvar med hög teknisk kompetens – blev framtidsmedicinen. I strategin ligger också ett organisatorisk samarbete över försvarsgrensgränserna. Inte bara av ekonomiska skäl utan också för att bättre utnyttja varandras kompetens.

– Till exempel får vi ett vassare försvar om försvarsmedlen väljs utifrån vad situationen kräver. Inte utifrån vilka medel en försvarsgren förfogar över, säger Owe Wiktorin.

Och han kan försvarets samlade medel. Hans kompetens är bred även när det gäller Armén och Marinen. Arméchefen Åke Sagrén ger Owe

Flera av Owe Wiktorins kolleger säger, att han har lätt för att anpassa sig och få gehör för sina idéer på alla nivåer i organisationen. Och själv vill han arbeta för att ge varje individ ett större ansvar. Owe Wiktorin drar parallellen mellan försvarets nya struktur och det romerska rikets storhet.

– I det romerska riket utbildades krigarna under så lång tid, att man var helt säker på att de förstod "själen" i det romerska rikets existens och tillvaro. När man sedan såg dammet lägga sig på vägen efter riddarna fanns ingen återvändo. Man litade på att var och en var införstådd med vad som gällde och hur de skulle agera vid ett hot, berättar Owe Wiktorin.

Hur skall då försvarsgrenarna

– Vi måste dock komma ihåg att försvarsgrenarna är som avdelningar i en stor organisation. Därför är det viktigt, att de stora frågorna som samhället vill ha svar på hanteras av Försvarsmakten.

● ● Vår blivande ÖB ger ett mycket tryggt och samlat intryck. Hans blick är knivskarp och allt han säger verkar plötsligt solklart. När jag senare pratar med några av hans kolleger inom försvaret, får jag bekräftelse på att det är just denna trygga, självklara inställning som kommer av hans snabba analysförmåga, som gör Owe Wiktorin till den självskrivna ledare han alltid har varit.

Överstelöjtnant Lars Eriksson vid flygvapenledningen säger:

**"F-n
vad skönt
att få
vara
med om
efter-
snacket ..."**



Foto: Gösta Bolander

Wiktorin högsta betyg när det gäller hans sätt att driva Arméns frågor och säger:

– Owe Wiktorin har en objektiv helhetssyn. Som militärbefälhavare har han bland annat drivit frågan om anskaffning av nya stridsvagnar på ett sätt som stämmer helt överens med Arméns egen inriktning.

● ● Den förändrade strukturen ger en plattare organisation som innebär att överbefälhavaren får ett än tyngre ansvar. Men vår nyutnämnde ÖB har en demokratisk inställning till ledarrollen. Han framhåller medarbetarnas inflytande och ansvar som avgörande för framgång. Alla i organisationen måste ha samma mål och sträva i samma riktning.

behålla sin identitet? undrar jag.

– Förutom att som hittills utveckla sin egen taktik och svara för sin egen utbildning, ska försvarsgrenarna fortsätta profilera sig, var och en med sin kompetens och särprägel, säger Owe Wiktorin och ger ett exempel.

– Arméns musikpluton är mycket känd och uppskattad som just Arméns musikpluton. I egenskap av duktiga musiker marknadsför de Armén. Ingen skulle tjäna på att döpa om den till Försvarets musikpluton!, säger han och slår ut sina långa armar i en uppgiven gest som betonar att han egentligen tycker att det är en befängd tanke att likrikta försvarsgrenarnas specifika profiler. Han tillägger:

– Jag lärde känna Owe på krigsflygskolan i Ljungbyhed på 60-talet. Redan då präglade han kamratgruppen. Hans ord vägde alltid tyngst utan att varken han eller vi andra egentligen förstod det, säger Lars Eriksson.

Major Håkan Högstadius, numera vid Högkvarterets informationsavdelning, flög både Lansén och Viggen tillsammans med Owe Wiktorin på 60- och 70-talen. Även han ger exempel på Wiktorins karaktäristika Trygg och Säker. Högstadius berättar om tiden vid F 6:

– När Owe flög först var vi alltid trygga och kunde koncentrera oss på själva flygningen, oavsett låg höjd, dåligt väder och mörker, säger Håkan Högstadius och fortsätter:

– Under "Lansen-tiden" var flygandet många gånger ett vågspel mellan liv och död. I mitten på 60-talet deltog Owe och jag i en dramatisk flygövning. Vädret var dåligt och vi övade på låg höjd över Västerhavet. Flera incidenter inträffade, berättar Håkan Högstadius.

När övningen var slut, sammanstrålade återstoden av gänget på massen.

– Med en öl i handen var Owe den förste att fälla en kommentar, berättar Håkan Högstadius och citerar Owe Wiktorin:

– F-n vad skönt att få vara med om eftersnacket – att få analysera och kritisera de egna övningsresultaten.

● ● För att inte släppa diskussionen om likriktningen inom försvaret tar jag upp tråden om försvarets fyra tidskrif-

insupa atmosfären i generalens rum. Forcerat far jag runt med blicken. Flygplansmodeller pryder i bokhyllan bakom hans rygg; JAS 39 Gripen och en SAAB 340 med ryggåsradar finns i bordsformat. Som barn byggde han åtskilliga modellplan med drömmen att en gång få flyga dem, då i skala 1:1.

Vilket flygplan var det första Du flög? undrar jag.

Generalen fyller på våra kaffekoppar, återvänder till skinnfåtöljen och svarar:

– Det var en Sea Bee, ett civilt anfibieplan som kom till hemstan Askersund vid flera tillfällen. Jag tjatade på mamma och pappa i flera veckor och

ovanligt förskonad från flyttningar runt land och rike. Väl tillbaka i Sverige 1980 fick han tjänsten som chef på den gamla arbetsplatsen vid Försvarsstaben för att några år senare bli flottiljchef vid F 4, Frösön. Under hela sin yrkeskarriär har Owe Wiktorin varit aktiv som flygförare. Han har alltid hängt med i utvecklingen av nya system och prioriterat flygpassen högt. I dag gör han flygtjänst vid första divisionen, Qvintus Röd på F 17.

Major Bertil Kersmark, numera chef för Qvintus Röd, minns sig en händelse på 80-talets mitt:

– Jag var med och flög in Owe på JA 37. Han var mycket skicklig och smälte genast in i gänget på divisionen. Men jag minns att han inte klarade av att fylla i tjänstgöringslistorna. Så där satt han, överstelöjtnanten, som vilken kadett som helst och fick hjälp av våra fänrikar, berättar Kersmark och myser åt minnet.

Efter flottiljären 1984 återvände Owe Wiktorin till Stockholm och klättrade ytterligare några pinnhål på karriärstegen. Till förmån för arbetet som militärbefälhavare för södra militärområdet lämnade han arbetet som chef för försvarsstaben 1992.

Men fanns det aldrig några andra yrkesdrömmar?

– Nej, säger han, jag ville hela tiden bli flygare. Men om det inte skulle vara möjligt, så hade jag ändå en reservplan, att bli läkare, säger han beslutsamt.

Owe Wiktorins målinriktning har sannolikt lett till hans stora yrkesframgångar. Själv förnekar han bestämt att karriären i sig varit hans mål. Tvärtom har karriären kommit som en följd av hans strävan att lyckas i yrket. Andra har burit fram stegen.

Håkan Högstadius bekräftar:

– Owe har aldrig bett om att få bli något. Andra har bett honom, säger han och skrattar.

● ● Det knackar på generalens dörr.

– Er transport är här!

Owe Wiktorin reser sig i sin fulla längd, kliver med långa bestämda steg mot nästa mål.

Generallöjtnant Owe Wiktorin har kommit så högt man kan komma. Det finns inga pinnhål kvar, tänker jag och betraktar ryggen av en egentligen helt vanlig man som aldrig bad om någonting och ändå fick den största makt en militär kan få.

Högkvarteret nästa. Den 1 juli detta år, 1994, tar general Wiktorin befälet. 1961 gjorde en annan flygare exakt det samma. **Torsten Rapp** var hans namn. Även han med ett F 17-förflutet. ■ ▶

Vår nye "flygarÖB" här med föregångaren av år 1961, Torsten Rapp



Foto: Gösta Bolander

ter. Var och en har ju sin speciella särprägel och målgrupp.

Kommer det att finnas utrymme för dessa fyra i framtiden eller skall de gå upp i en enda försvarstidskrift?

Vår tillträdande ÖB ser åter förvånad ut och säger:

– Självfallet måste varje försvarsgren ha kvar sin tidskrift för att driva just sina frågor. FlygvapenNytt till exempel har sin speciella attraktionskraft och publik. Det finns ingen anledning att likrikta informationen, säger Owe Wiktorin och sneglar ännu en gång på det stora vägguret.

Hans tidsschema är naturligtvis pressat. Jag får plötsligt bråttom att

lyckades till slut få mig en flygtur, berättar Owe Wiktorin med en glimt av nostalgi.

● ● Efter den flygturen kom han för alltid att fastna i luften. Direkt efter studentexamen i Motala 1961 gick Owe Wiktorin en spikrak flygkarriär till mötes. Han placerades vid attackflyget och flyttade till F 7, där han så småningom blev divisionschef. Han stannade i Såtenäs i sju år. 1971 gick flytten till Stockholm och utbildning vid militärhögskolan. Direkt därefter tjänstgöring vid flygstabens planeringsavdelning.

Så var det dags för utbildning igen, men denna gång i USA, vid Air Command and Staff College i Alabama. Owe Wiktorin säger själv att han varit

ÖB med flykt, flyt och fötterna på jorden

OWE WIKTORIN

Foto: Jahn Charleville



Hur ser Du på behovet av ett starkt svenskt försvar i dag och i morgon?

– När Berlinmuren föll 1989, Warszawa-pakten upplöstes och Sovjetunionen kollapsade infann sig en känsla av upprymdhet. Den tusenåriga freden skulle vara här. Det höjdes också röster om att det svenska försvaret skulle läggas ner. Något försvar behövdes inte längre. Men verkligheten korrigerade bilden och lyckokänslan bröts tyvärr dramatiskt och radikalt.

– Jag kan inte se att den säkerhetspolitiska situationen, som vi nu upplever den, drastiskt skulle kunna förändra vårt behov av ett försvar. Vi måste ha ett försvar, som kan klara av ett väpnat angrepp även i framtiden. Det finns hos mig ingen som helst tvekan om att det alltjämt behövs ett starkt svenskt försvar.

– Den enda utveckling i Europa, som på allvar kan mildra kraven på ett svenskt militärt försvar, är det enade eller åtminstone mycket nära samarbete Europa "från Atlanten till Ural". Ett sådant Europa förefaller emellertid avlägset som läget ser ut i dag. Övriga alternativ alltifrån ett västeuropeiskt EU, eventuellt med inslag

från Östeuropa, till det historiskt sett vanligaste Europa – det mångfaldiga för att inte säga splittrade Europa – kräver att Sverige har ett militärt försvar.

Hur skall det svenska försvaret se ut i framtiden?

– Låt mig svara så här. Det kommer att finnas två grundläggande krav på det. Det ska vid behov kunna försvara Sverige. Det är det viktigaste kravet. Det ska vid behov också kunna bidra på ett bra sätt vid FN:s, eventuellt EU:s, fredsskapande/fredsbevarande insatser. Men detta är inget nytt. Nyheterna ligger på ett annat plan. Stormakternas strategiska och operativa doktriner undergår för närvarande djupgående förändringar. Det är det ena.

– Det andra är den mycket snabba militärtekniska utveckling, som äger rum i dag. Egentligen skulle den nämnas först, eftersom det är här som vi återfinner incitamenten för doktrinförändringarna.

– Det som är viktigt, och som har markerats i försvarsbeslutet 1992, är att vi håller kvaliteten uppe i försvaret.

När jag säger kvalitet, tänker kanske många på materiell kvalitet, t ex högprestandaflygplan och dito stridsvagnar. Den materiella kvaliteten är viktig. Minst lika viktig är emellertid den *personella kvaliteten*. Vi har och vi måste också i fortsättningen ha en god officerskår, som är kompetent och som på ett kvalificerat sätt kan leda de värnpliktiga och ge dem en bra utbildning.

Hur ser Du på begreppet mindre men vassare?

– Med teknikens hjälp ökar förbandens slagstyrka och med de nya ledningssystemen får vi ett effektivare utnyttjande av förbanden. Med automatiken avlastas beslutsfattaren från en mängd kanske triviala faktorer men samtidigt lyfts beslutsfattandet upp till högre kvalitetsnivåer. Jämför t ex med stridsflygarens situation. Det har blivit enklare att flyga själva plattformen, men den taktiska situationen har komplicerats.

– De nya vapnen, flygstriidskrafterna, sensorerna, ledningssystemen och telekrigföringen skapar förutsättningar för ett mer dynamiskt stridsfält. För

Av Lars Christofferson



loppen blir snabbare och intensivare. Verksamheten kännetecknas också av att de stridande enheterna blir mindre och att alltmer kvalificerade beslut tas på allt lägre nivåer. Ledningssystemen och informationsteknologin får därmed en ökad betydelse.

– Stridsmiljön (stridsrymden) kommer att bli mycket komplex och svårhanterlig. Den kommer att kräva stor del av aktörernas uppmärksamhet, vilket innebär att de egna systemen, vapenplattformarna m m måste fungera effektivt samtidigt som de inte får belasta operatören mer än absolut nödvändigt. Allt detta ställer stora krav på bl a utbildning, uppdragsplaneringssystem och väl genomförd mänskliga-maskin anpassning. Vad vi bevitnar är ett genombrott för *ett nytt slags krigföring*. Ett mindre försvar kan alltså innebära ett starkare försvar och det blir *definitivt kunskapsintensivare*.

– Med flygstridskrafternas utveckling och mognad har man öppnat en *tredje dimension* i krigföringen. Med tidigare stridsmedel slog man sig fram över terrängen till de områden som man bedömde som centrala för att besegra motståndaren. I dag går det att flyga in mekaniserade förband till stridsområdet. Nu har vi med flyg-

stridskrafterna och informationsteknologin mycket rörliga förband som kan sättas in var och när man vill. Samtidigt har de markbundna förbandens rörlighet ökat i stor utsträckning.

– En viktig faktor tekniken lyfter fram är bättre möjligheter till samverkan mellan land-, sjö- och flygstridskrafter, när läget så kräver. Det moderna krigets natur kräver att man strider som *ett lag*. Detta betyder inte att alla stridskrafter skall vara lika representerade i varje operation. Befälhavare väljer styrkor från armé, marin och flygvapen efter vad som i varje speciell situation bedöms nödvändigt och som finns till förfogande. Härmed kan en försvarsmakt vid behov och efter lämpliga förberedelser rikta en överväldigande kraft från styrkor med olika förmågor och från olika riktningar för att chocka, avbryta och nedkämpa motståndaren.

– Hur möter då en försvarare ledningskrigföring och hur motverkar man att motståndaren får informationsherravälde? En *långt driven delegering* kopplad med så säkra och redundanta informationssystem som möjligt är en del av lösningen. En annan kan vara att sträva mot en *nätverksliknande organisation*. Vi måste

också själva ta alla möjligheter att efter förmåga angripa motståndarens ledningssystem.

– Man måste också träna staber och befälhavare att fatta beslut på osäker information. Människan är fortfarande den viktigaste delen i ledningssystemet.

Försvaret är på väg in i en mindre men vassare organisation. Hur skall denna omvandlingsprocess gå till?

– Det handlar om att lära sig förstå förändringens natur. Det finns en rad faktorer som påverkar sättet att genomföra militära operationer. De är inte alltid sinsemellan oberoende utan de kan influera varandra på olika sätt. En sådan faktor är teknikutvecklingen. Militära praktiker och teoretiker hävdar att ny teknik på ett omfattande och genomgripande sätt omformat och kommer än mer att omforma krigskonsten. Den nya tekniken inte bara förändrar taktiken, den kräver, tycks det, ett *nytt sätt att tänka*. Samtidigt pågår en teknikutveckling som gör det svårare att i en framtid upptäcka mål (t ex "smygteknik"). Stridsmiljön kommer sannolikt att bli nära ▶

nog tyst vad gäller nyttoinformation och oerhört brusig vad gäller störning- och motmedel.

– Förmodligen kommer den nya tekniken många gånger att förutsätta helt nya arbetsuppgifter eller yrken för att överhuvudtaget kunna fungera. *Kravet på systemkunnande* kommer i många fall att öka. Teknikutvecklingen, främst genom datorutvecklingen och tillämpningen av informationsteknologin kommer att förändra arbets- och utbildningssituationen.

– För att tränga in i allt detta krävs information, utbildning och en ständigt pågående diskussion med alla medarbetare i Försvarsmakten engagerade/delaktiga. Vi har ett av verktygen i dokumentet VI 90. Jag tror också att våra försvarsgrenstidskrifter här har en utomordentlig viktig roll att fylla.

Försvaret börjar alltmer att likna ett kunskapsföretag. Hur ser Du på detta?

– Låt oss från början slå fast, att Försvarsmaktens verksamhet blir alltmer kunskapsintensiv. Detta berör alla, militärer och civila, värnpliktiga och den högste befälhavaren. Omvandlingen mot kunskapsföretagets sätt att vara och fungera tillhör en av de stora utmaningarna vi står inför.

– Låt mig göra en jämförelse. En marknad var förr en plats där människor möttes för att sälja sina varor, en plats där vägarna korsades. Men marknader är inte längre platser, marknader är nätverk där aktörerna kan vara placerade var som helst på jorden bara de har tillgång till en dator och ett telenät. När en marknad blir ett nätverk förvandlas den från att ha varit en plats till att bli en arena. Antalet möjliga aktörer ökar dramatiskt. Med nätverksstrukturen organiseras och fungerar marknaderna på ett fundamentalt nytt sätt. Datortekniken, som är de nya marknadernas förutsättning, blir också villkoret för att de överhuvudtaget går att hantera och fås att fungera. Snabbhet och tillgänglighet är två nyckelord som gör att gamla begrepp som rum och tid får ny innebörd. På liknande sätt är det med försvaret.

– Framtidens krig kommer att som ett viktigt inslag ha *kampen om information*. Det gäller att försvåra för motståndaren att få och ge rätt information. Samtidigt måste man säkerställa den egna sidans förmåga. Ledningskriget har blivit ett faktum. Den som har bäst information om läget kan agera snabbare än motståndaren och göra hans ledning inaktuell. Men det gäller också att sovrå information. För mycket information kan bli det godas fiende.

Det här var mycket om teknik och taktik. Hur kommer människan in?

– På flera olika plan. Människan behövs för att hantera all teknik och genomföra verksamheten redan på det plan då all teknik fungerar och då motståndaren uppträder på förväntat sätt. Detta idealtillstånd är troligen inte för handen särskilt länge, i var fall inte mot kompetenta motståndare. Då behövs människan för att anpassa teknikanvändningen och verksamheten till det faktiska läget.

– När det gäller tekniken kan visserligen en hel del reservmoder byggas in i vapnen och deras stödsystem. Men allt går inte att förutse. Väl utbildade människor har hittills visat sig

talat om. Andra faktorer är det fragmentiserade stridsfältet, manöverkriget och de korta tidsförloppen. Samverkan mellan olika typer av stridskrafter är här det centrala. Armé-, marin- och flygstridskrafter måste kunna verka tillsammans. Med rätt utformad ledningsorganisation kan man också välja ut rätt stridsmedel för varje situation.

– Vi kan inte heller ha en särskild organisation för fredsverksamheten.

– Det är nödvändigt att hålla en hög kvalitet i organisationen både på den materiella och den personella sidan. Den omvandling som försvaret nu genomgår strävar mot detta och sker inom ramen för i stort oförändrad ekonomi. Inom den oförändrade ekonomin lägger vi ner ungefär en tredjedel



vara oöverträffade när det gäller att snabbt anpassa teknikanvändning och verksamhet till oväntade lägen. Det gäller på alla nivåer alltifrån gruppchefen och hans mannar på marken och den enskilde piloten i luften till den taktiske eller operativa chefen som svarar för de storskaliga sammanhangen.

Försvarsmakten blir EN enda myndighet. Varför denna sammanslagning?

– En del ser den här sammanslagningen som enbart en rationaliseringsåtgärd. Men det är mer än så. Det är inte heller ett utanverk som ska tvinga in oss i en enda mall. Jag har uppfattningen, att sammanslagningen är en *nödvändighet för att nå optimal effektivitet*. En bidragande faktor är just den militärtekniska utvecklingen vi

av krigsorganisationen. Vi slår samman, flyttar eller lägger ner förband. Vi ändrar principerna för allmän värnplikt och vi reducerar administrationen. Men detta mindre försvar kommer att bli vassare och effektivare. Vi skulle inte genomföra allt detta om vi inte trodde att vi skulle få ett bättre försvar. Vi bygger upp snarare än vi river.

– Den diskussion vi skulle kunna föra är om vi har gått tillräckligt långt, gått för mjukt fram eller skulle ha stoppat en bit tidigare. Balansgången kan man diskutera – var ribban ska ligga – men att det är rätt kurs råder det ingen tvekan om.

– På det här området känner jag att vi går åt rätt håll och att *många länder kommer att se oss som ett exempel* eller en *förebild värd att följa*. 110 myndigheter ska slås samman och bli EN myndighet. Jag vet att det finns

olika kulturer i de här myndigheterna, även om man inte ska dramatiska skillnaderna. ÖB är myndighetschefen för Försvarsmakten. Hans roll i det framtida arbetet blir att få alla medarbetare att marschera i samma riktning mot ett gemensamt mål och att få alla att känna sig medengagerade i att nå just det här målet. Jag utgår ifrån att alla är lojala och arbetar mot samma mål till dess motsatsen är bevisad. Det vill säga jag vill arbeta med förtroende i organisationen.

Vad händer med försvarsgrensidentiteten? Skall vi låta den försvinna?

– Det vore ett misstag. Att man är en Försvarsmakt i första hand är

en naturlig del, måste *processen få verka*. Men några större barriärer ser jag inte.

Hur ser du på värnplikten i framtiden?

– Jag har djup tilltro till den allmänna värnplikten. Om vi gick ifrån värnpliktsystemet skulle vi få en kvalitets-sänkning. Ibland klagas det på det svenska skolsystemet. Men då jag kommer ut på förband och träffar värnpliktiga, blir jag glad och fylls av förtrostan om framtiden. Det är högt kvalificerade pojkar och flickor jag möter.

– Det finns åtminstone tre viktiga fördelar med ett värnpliktsystem. **Det** knyter ihop försvaret med befolkning-

kunna ta emot det stora antal värnpliktiga som allmän värnplikt genererar.

Vilken roll spelar etik och moral i Försvarsmakten?

– Det som skiljer officersyrket från varje annat yrke är att officeren i vissa situationer har rätten och skyldigheten att ge order som kan leda till att människor dör och dödas. Man kan inte bortse från de här aspekterna. Det här är en fråga som har sådant djup och allvar att den måste ligga med i officersutbildningen. Och den måste finnas med i urvalet till officersyrket.

– Den som tar på sig den här yrkesrollen och väljer det här yrket måste ha en sådan resning att han eller hon också kan leva upp till de mycket svåra kraven som ställs i en krigssituation. Detta kräver att vi inom försvaret kontinuerligt *för en etik- och moraldebatt*. Jag kan konstatera, att när svenska officerare hamnat i sådana situationer att de ställts på prov i krigssituationer, har de mycket väl motsvarat våra mycket högt ställda krav i de här sammanhangen.

– Etik och moral berör mycket viktiga frågor. De måste hela tiden hållas levande i vår Försvarsmakt.

Människan är och förblir den viktigaste komponenten i alla system, säger Du. Det är människan som står för överblickarna och gör bedömningarna. Hur vidgar vi vår tankeverksamhet? Kan humaniora och skönlitteratur vara en möjlig framkomstväg?

– Via vårt språk bearbetar vi vår verklighet, bygger upp vår världsbild. Vår upplevelse av världen och vårt handlande och tänkande är byggda på våra egna inre modeller. Vi måste helt enkelt skapa världen för att förstå den.

– För att utveckla sin kreativitet som officer och ledare är det inte nog med att enbart inrikta sig på sin förmåga inom ett visst fack. De vida referensramar som är nödvändiga skapas inte utan att man vidgar sina kunskaper inom flera områden. Vilka dessa områden är, är av mindre betydelse. De behöver inte ha en uppenbart naturlig koppling till ens verksamhetsområde.

– Tvärtom kan studier i "vetenskapligt avlägsna" ämnen vara mycket fruktbara för att bygga upp en kreativ fantasi. Om studier eller verksamheter av den här typen ska systematiseras inom Försvarsmakten eller hur de ska bedrivas, är jag osäker på. Frågan är emellertid viktig och borde vara något för våra skolor att fundera på. ■

Det kreativa "eftersnacket".



Foto: Gösta Bolander

naturligt och riktigt. Men under den är det viktigt att man har en identitet i sitt ursprung och sin professionalism och att man känner stolthet över sin försvarsgren. Det finns ingen motsatsställning här. Det är snarare så att Armén, Marinens och Flygvapnets identitet *kompletteras* med en överordnad försvarsmaktsidentitet.

– Men lojaliteten måste vara mot Försvarsmakten. Tidigare har det funnits mycket *revirtänkande* och detta *måste vi bort ifrån*. Man måste *samordna* och man måste *samverka* för att nå de operativa målen.

– Det handlar mycket om attitydfrågor. Förändringsarbete är inte lätt. Men jag har uppfattningen, att försvarrets anställda och svenska folket har en sådan öppen inställning att förändringsarbetet inte ska behöva ta alltför lång tid. Innan vi har genomfört vår omvandling och tagit den till oss som

en på ett sätt som är av största värde för förtroendet för Försvarsmakten och för andan inom denna. **Det** säkerställer att den praktiska och intellektuella intelligens som finns i samhället kommer till nytta även i försvaret. **Det** är slutligen det billigaste sättet att skapa numerär. Det är en väsentlig sak även i framtiden. Vi får inte glömma bort att Sverige är ett av Europas största länder sett till ytan. Det kommer att behövas ett avsevärt antal förband även i framtiden för att lösa de uppgifter som följer av vår säkerhetspolitik och av de påfrestningar som den kan utsättas för. Jag menar således, att vi kommer att behöva ett värnpliktsystem även i framtiden.

– Däremot är jag inte säker på att detta kan grunda sig på allmän värnplikt på det sätt som den hittills har tillämpats. Sannolikt blir den framtida krigsorganisationen för liten för att

Ökad samordning ger större operativ effekt

Informationssystemen lyfter nu fram möjligheter till nya samverkansformer mellan land-, sjö- och flygstridskrafter på det integrerade stridsfältet. Det moderna krigets natur kräver att man strider som ett lag. Detta betyder inte att alla stridskrafter skall vara lika representerade i varje operation. Den operativa befälhavaren väljer styrkor ur flyg-, mark- och sjöstridskrafter efter vad som i varje speciell situation bedöms nödvändigt och som finns till förfogande. Härmed kan en överväldigande kraft riktas från styrkor med olika förmågor och från olika riktningar för att chocka, avbryta och nedkämpa motståndaren. Integrerade stridskrafter blir ytterligt väsentliga för att uppnå seger.

Av överstelöjtnant Göran Brauer, flygvapenledningen

ett måste är emellertid att de olika informationsteknologiska (IT) systemen kan samverka med varandra. Vi måste därför sträva efter att utforma en arkitektur och en gemensam teknisk IT-strategi som möjliggör en ökad integration av våra informationssystem. I FV med sitt INFOSYSTEM Flygvapnet utgör en effektiv plattform för det fortsatta arbetet.

Genom att gå från enskilda unika ADB-system till samverkande verksamhetsbaserade informationssystem ökar effekten för den verksamhet som systemen skall stödja.

Arvet. – I slutet av 1980-talet påbörjades arbetet med att definiera och samordna utvecklingsarbetet av informationssystem inom Flygvapnet. Samordningsarbetet var inledningsvis ganska problematiskt p g a revirtänkande. Varje inblandad person hade en egen åsikt om hur arbetet skulle genomföras. En allmän inställning var att ADB är svårt och därför bara kan hanteras av experter. Engagemang saknades från ledningsnivån, m m.

Utvecklingen av informationssystem styrdes helt av ADB-folket. Användarnas och verksamhetens krav definierades genom mycket tunna och grova målsättningar från staberna. Enskilda projektledare alternativt

leverantörer fick sedan fritt tillsammans med systemutvecklare välja utvecklingsprocesser, systemteknik m m. – Användarnas krav kom i bästa fall att kompletteras med enkla AKS (användarkravspecifikationer).

Helhetssyn saknades

Någon gemensam syn på utvecklingen av informationssystem fanns inte p g a bristen på helhetssyn inom Flygvapnet.

Samordning inom och mellan systemen existerade inte. Detta berodde på att man inte hade någon arkitektur som visade hur det enskilda systemet och övriga system skulle samverka.

I de fall systemen måste kommunicera med varandra, lade man ner mycket pengar och resurser för att bygga in särskilda "svarta lådor" (tekniska lösningar) för att t ex möjliggöra informationsutbytet. Detta medförde att de äldre besluts- och informationsstöden inte fick den effekt som verksamheten ställde krav på.

Trots stora investeringar begränsades infosystemen till att bli av typ redovisnings- och stridsledningssystem.

Ny info-teknologi

Den snabba utvecklingen av informationsteknologin kan i dag ge en helt annan möjlighet att tekniskt knyta ihop ett antal olika vapen-, sensor- och informationssystem.

Problemet är att inte enbart en förbättrad teknik tillför ledningsorganisationen någon effekt. Det är fortfarande en väl definierad informationsförsörjning inom och mellan olika nivåer, verksamhetsområden eller organisationer som har störst betydelse.

Alltför många gånger har vi gått i fällan att tro att införandet av ny InformationsTeknologi (IT) skulle komma att lösa problemen med systemuppbyggnad, informationsutbyte, gränssnitt m m.

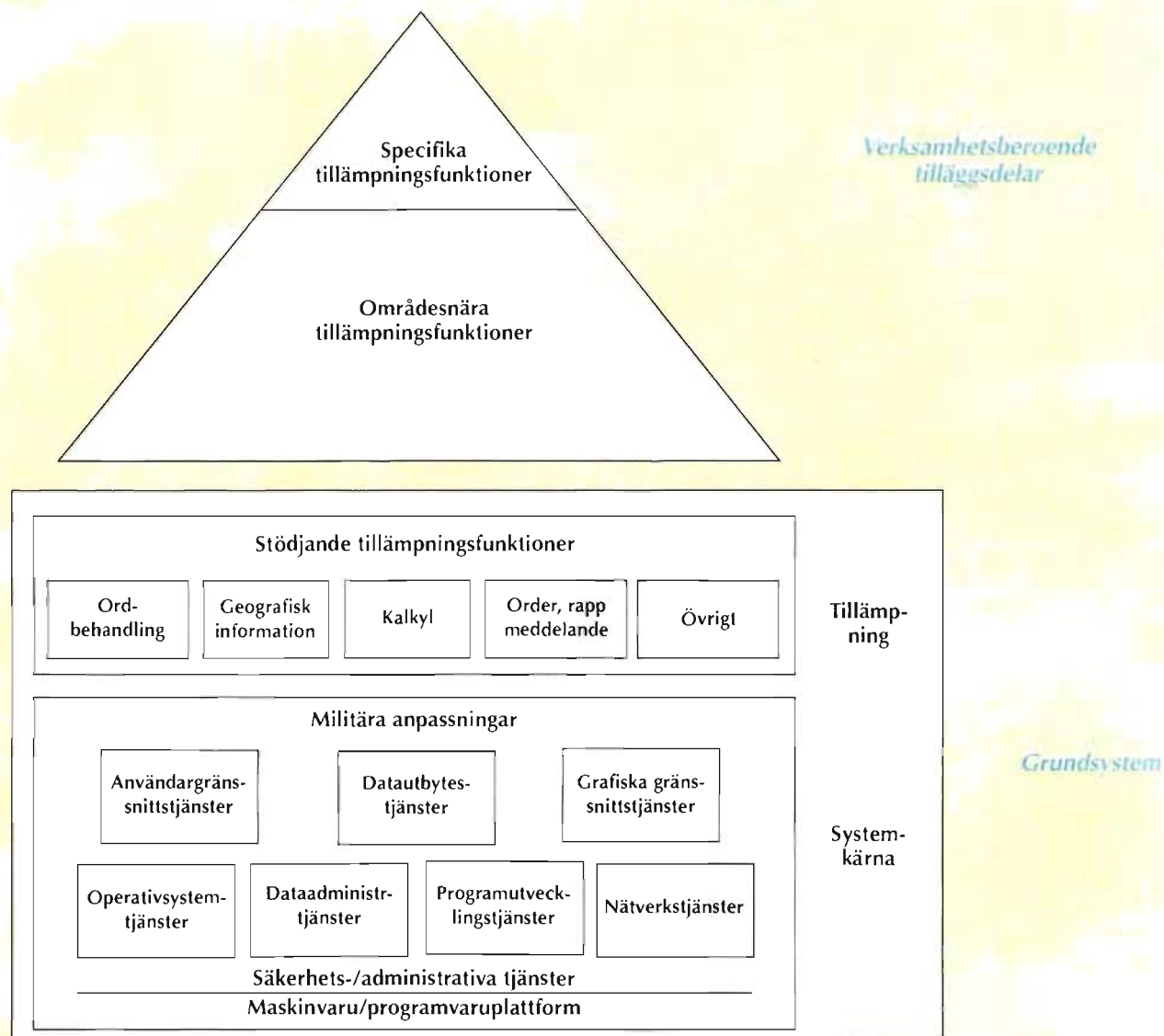
Ny utvecklingskultur

I samband med en studieresa till USA i december 1991 kom den egentliga "avsparken" för utformandet av INFORMATIONSSYSTEM FV.

Vid US Air Force ESC (Electronic System Command) utanför Boston fann vi ett koncept, som innebar att

Flygvapnets utvecklingsstrategi

- Verksamhetsbaserad systemindelning
- Samordnad samverkan mellan system
- Strukturerad informationstillgänglighet



LI FV Profil för Flyttbara Tillämpningar

- Återanvändning
- Flyttbarhet
- Utbyggbarhet

man bättre kunde tillgodogöra sig utvecklingen av olika tillämpningar (programvaror).

Genom valet av en teknisk grundstruktur "Profil för flyttbara tillämpningar" kan valet av tekniska lösningar ske med utgångspunkt från de tekniska och funktionella kraven.

LI FV Profil för Flyttbara Tillämpningar (LI FV PFT) bygger på målsättningen att skapa en gemensam teknisk grundstruktur (SYSTEMKÄRNAN), som möjliggör en hög grad av återutnyttjande av gemensam funktionalitet inom skilda system.

Strävan vid systemkonstruktionen är att så långt det är möjligt använda så k hyllvara för att hålla kostnaderna nere.

Dessutom är det viktigt att tillämpningsprogrammen skall vara flyttbara mellan skilda systemmiljöer.

För att kunna motsvara en önskad kostnadseffektiv förändringsprocess skall det gå att tillföra en ny funktionalitet utan att tidigare systemdelar måste förändras.

Nyckelorden är:

- ▶ Återanvändning
- ▶ Flyttbarhet
- ▶ Utbyggbarhet.

Genom att tillföra SYSTEMKÄRNAN ett antal så k Stödjande Tillämpningar, som ordbehandling, dokumenthantering, kalkyl, kartdatahantering och rit-

program, skapas ett GRUNDSYSTEM som i sig utgör ett kraftfullt infosystem. (Bild 1.)

Från och med den 1 januari 1995 är det sådana grundsystem som vi successivt kommer att driftsätta på en mängd verksamhetsställen enligt en särskild plan.

Efterhand kommer sedan infosystemen att tillföras tillämpningar som motsvarar deras verksamhetskrav. Dessa kan då vara Områdesnära, vilket kan omfatta stöd för tillgångsredovisning, uppföljning av resurser m m, eller Specifika som utvecklas för unika verksamheter.

Inriktning för framtiden är att 80 procent av våra tillämpningar skall ▶

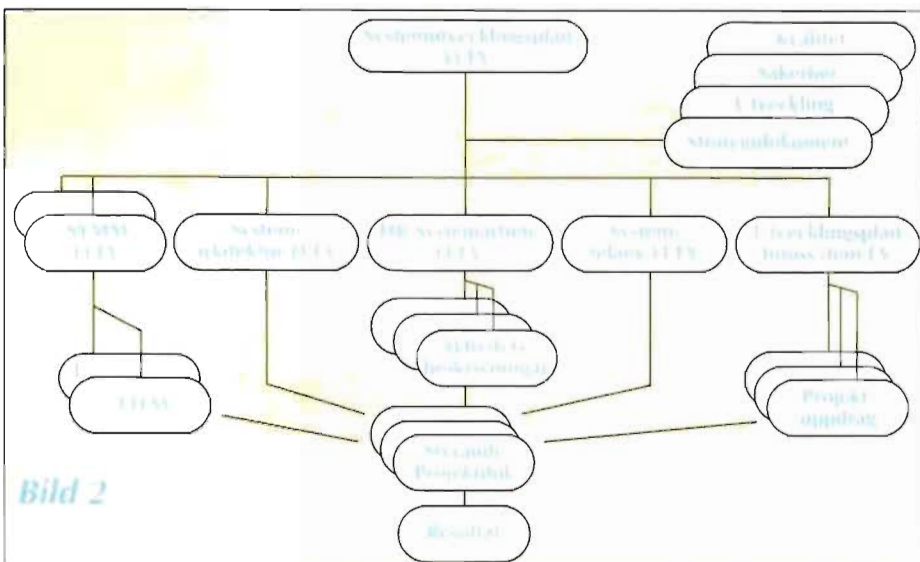


Bild 2

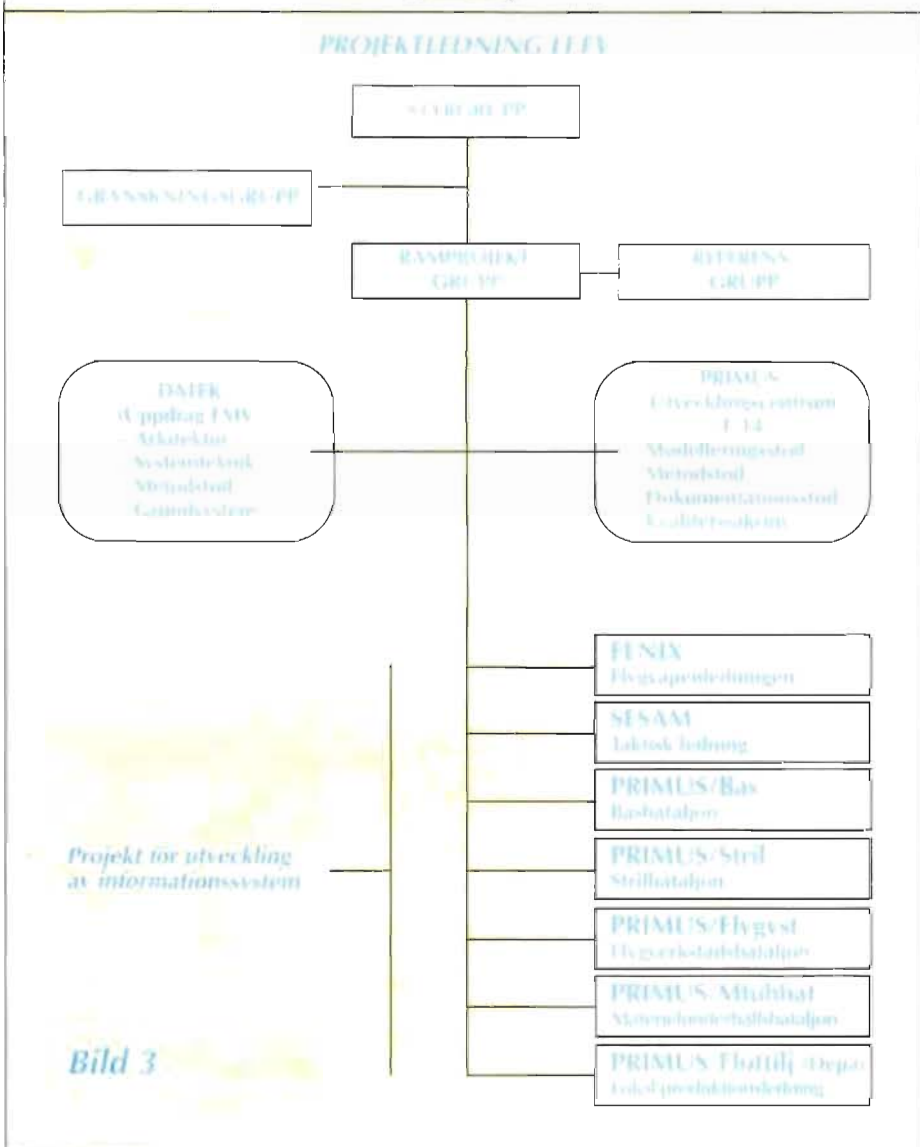


Bild 3

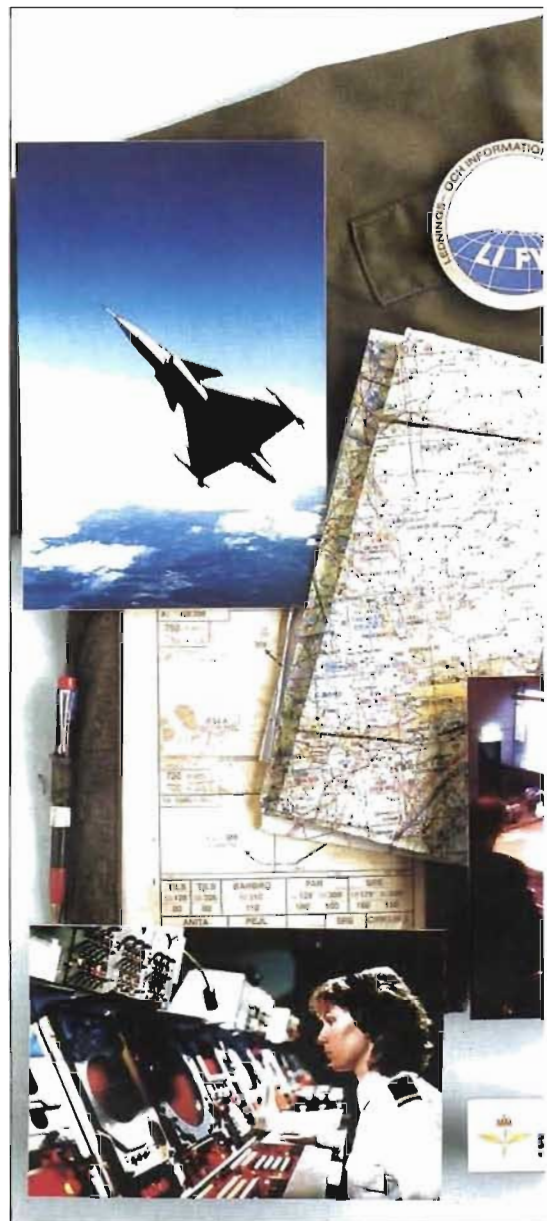
vara program som utgör hyllvaror, reserande 20 procent utvecklas unikt för våra specifika krav.

Ordning och reda

För att bringa ordning i det gemensamma utvecklingsarbetet fanns be-

hov av att kraven på system och teknik samt riktlinjer för utvecklingsarbetets genomförande reglerades i styrande dokument. De viktigaste styrande dokumenten utgörs av:

- **SYSTEMUTVECKLINGSPLAN LI FV** som beskriver chefens för Flygvapnet policy och den samordning som skall ligga till grund för utvecklingen.



På väg mot

- **SYSTEMMÅLSÄTTNING** för LI FV som beskriver övergripande krav på och principiell utformning av infosystem.
- **HANDBOK SYSTEMARBETE LI FV** med särskilda aktivitetsbeskrivningar som beskriver hur processarbetet skall utföras.
- **SYSTEMARKITEKTUR LI FV** som beskriver samverkan inom och mellan infosystem.
- **UTVECKLINGSPLAN IS FV** som beskriver Projekt LI FV projektuppgifter och milstolpar i utvecklingen av IS FV.

Avsikten med dessa dokument är att vi skall ha en gemensam grund (ramverk) att stå på när vi nu rullar igång realiseringsarbetet för fullt. (Bild 2.)

ÖB har i december 1993 fastställt att LI FV ramverk skall: "efter nöd-

Informationssystemen påverkar krigskonsten!



VAPNET

Det finns en rad faktorer som påverkar militära operationer. De är inte samskilda utan de influerar varandra på olika sätt. En viktig faktor är utvecklingen på vapen- och sensorsidan. Militära praktiker och teoretiker hävdar att ny teknik på ett omfattande och genomgripande sätt omformat och kommer än mer att omforma krigskonsten. Den nya tekniken inte bara förändrar taktiken, den kräver också ett nytt sätt att tänka.

Framtida stridsmoment kommer av allt att döma att kännetecknas av stor rörlighet, geografiskt och organisatoriskt. Tidsförloppen blir korta, precisionen hos de olika vapensystemen hög och verkan av varje enskilt vapen stor. Nya sensorsystem gör det möjligt att upptäcka och bekämpa små mål på stora avstånd.

En annan viktig faktor är utvecklingen av informationssystemen. Dessa kan i ökad omfattning ge information och beslutsstöd till de olika krigsförbandens stridsledning m m. Det som har möjliggjort denna förändring är bl a utvecklingen inom informationsteknologin. Datakraften är kunskapsintensiv och den skapar nya förutsättningar för taktiska, operativa och strategiska dispositioner.

Informationstekniken ger möjlighet att tillämpa en modern form av manöverkrigföring. Manöverkrigföring innebär ett medvetet utnyttjande av förbandens rörlighet för att bringa de egna styrkorna i en fördelaktig position för anfall eller försvar. Den som har det bästa informationssystemet och det snabbast fungerande ledningssystemet har möjlighet att "svänga snävare" i den cirkel som utgörs av observation – värdering – beslut – handling. ■

t modern manöverkrigföring

vändiga kompletteringar och breddningar ligger till grund för Lednings- och Informationssystemet för Försvarsmakten LI FM."

Användarmedverkan

ÖB har i sin ISS (Informationssystem Strategi) lagt fast, att försvarsmakten skall utveckla verksamhetsbaserade infosystem. Det är således verksamheten som skall styra innehållet i respektive system.

För att nå denna verksamhetsbaserad målsättning måste arbetspunkter som verksamhetsanalys, informationsbehovsanalys, informationsplanering och skissande av systemens databasdesign

genomföras för att skapa en samverkande lednings- och informationsstruktur.

Det är här ANVÄNDARNA beskriver verklighetens och framtidens krav på våra lednings- och informations-system. Analysunderlaget används till att formulera TTEM (Teknisk Taktisk Ekonomisk Målsättning) och KS (KravSpecifikationer) för informations-systemen, men även till att se om det finns anledning att ändra ledningsfunktionernas arbetsmetodik, kompetens och organisation.

Inom Flygvapnet har vi snart avslutat ett omfattande arbete med att analysera flygstridskrafternas verksamhet i krig och Flygvapnets verksamhet i fred.

Resultatet har sammanställts i modellbanker för respektive infosy-

stem. Underlaget i dessa återanvänds nu i det fortsatta arbetet att ta fram TTEM och KS.

Projekt LI FV

För att realisera INFORMATIONSSYSTEM FV och genomföra en samordning med övriga samverkande vapen-, sensor- och infosystem har chefen för Flygvapnet sedan 1991 bedrivit arbetet i ett projekt "Projekt LI FV". Organisationen i stort framgår av bild 3.

I en kommande utgåva av FlygvapenNytt ges en mer utförlig beskrivning av det arbete som i dag genomförs inom Projekt LI FV och hur IS FV kommer att realiseras. ■

Värnkompaniet avvecklas – markförsvars- kompaniet utvecklas

*Av kapten Claes Bengström (F 14/BBS)
& major Stefan Ring (flygvapenledningen)*

Under många år har värnförband ur Armén deltagit i försvaret av Flygvapnets anläggningar, i första hand vid flygbaser och stridsledningscentraler. För att förenkla ledning och mobilisering av dessa krigsförband har ÖB beslutat, att den försvarsgren som utnyttjar ett förband också skall ha det fulla ansvaret för personal, materiel m m. Som en följd av detta överfördes värnförband från Armén till Flygvapnet den 1 juli 1992.



Värnförbandens organisationsstruktur var dock ålderdomlig och inte anpassad till Flygvapnets uppträdande, främst inom Bas 90-systemet. Chefen för Flygvapnet beslöt därför att överföra värnförband skulle omorganiseras och att den nya organisationen skulle ingå i befintliga markförsvarskompanier.

Inriktningen för omorganisationen var: **Ökad flexibilitet, med bibehållen eldkraft inom en mindre personalram.** – Detta skulle ske utan att ambitionsnivån höjdes!

Efter ett inledande remissarbete under 1992-93, där flygkommando-





Värnkanonerna oekonomiska – byts ut mot granatkastare

staber och militärbefälhavarna yttrade sig över flygstabens organisationsförslag, fick F 14 i uppdrag att utarbeta detaljerade förbandsmålsättningar.

En arbetsgrupp med representanter från olika flottiljer bildades. Den slutförde första delen av sitt arbete under våren 1994.

Kanon ut – granat in

Tidigt konstaterades att det vapensystem i värförbanden som uppvisade den absolut lägsta flexibiliteten var

värnkanonerna. När sedan FMV presenterade en utredning över bedömda underhållskostnader för detta system, framstod det helt klart; *värnkanonerna var inte på långa vägar kostnadseffektiva!* Den obefintliga utvecklingspotentialen för ammunition med kaliber 37 mm som värnkanonerna använder, avgjorde saken. Värnkanonsystemet måste bytas mot något annat.

Valet föll på **8 cm granatkastare**. Dessa kommer att överföras från Armén och efter renovering vid milöververkstaden i Karlsborg fördelas till Flygvapnets krigsförband under 94/95. I omorganisationen, som berör

markförsvarskompanier i basbataljoner och strilförsvarskompanier i strilbataljoner, har en uppdelning mellan grundförband och tilläggsförband skett. Grundförbanden utgörs av *bevakningsplutoner*, *understödsgrupper* (i strilförsvarskompanier dessutom *vaktplutoner*) medan tilläggsförbanden är *flygbasjägarplutoner*, *närskyddsplutoner* och *granatkastartroppar*.

Införandet av tilläggsförband innebär att varje krigsförbandschef får ökade möjligheter att själv kunna bestämma över förbanden t ex var mobilisering skall ske inom en flygbasgrupp. ►



För att leda dessa förband har förändringar skett i markförsvares- och strilförsvarskompaniernas chefs- och stabsgrupper, främst med en nivåhöjning av markförsvarsbefälen från nivå 6 till 5 och genom överföring av ledningsresurser från värförbanden.

Dessutom blir markförvarsledaren stabsmedlem i basbataljonsstaben på heltid – inte som tidigare då han kombinerat stabsarbetet med befattningen som markförsvarskompanichef.

Tilläggsförbanden

Flygbasjägarplutonen skall kunna verka vid olika anläggningar inom ett Flygkommando. Förbandet skall alltså både kunna lösa uppgifter vid en flygbas och vid en strilanläggning. Denna flexibilitet ger ökad handlingsfrihet att utnyttja förbanden på olika platser med hänsyn till hotet.

Soldaterna grundutbildas och kvarstår i flygbasjägarorganisationen i högst 12 år.

Närskyddsplutonen skall kunna lösa uppgifter inom en flygbasgrupp eller vid en större strilanläggning. Plutonerna inriktas under grundutbildning mot antingen bas- eller strilförband.

Soldaterna grundutbildas och kvarstår i närskyddsorganisationen i högst 16 år.

Granatkastartroppens huvuduppgift är att förhindra luftlandsättningar inom ett flygbasområde, främst på eller i närheten av landningsbanor (jämför värnkanonernas uppgifter). Förbandet kan dock ges en mängd andra uppgifter inom ramen för försvaret av en flygbas.

Soldaterna är grundutbildade i Armén i motsvarande befattningar och överförda från personalersättningsreserven.

Grundförbanden

Bevakningsplutonens två främsta uppgifter är att utföra fältarbeten, t ex truppmineringar, samt att lösa bevakningsuppgifter vid viktiga objekt.

Soldaterna överförs från närskyddsplutonerna.

Understödsgruppen skall främst användas för att understödja närskydds- och bevakningsplutonernas strid. I varje grupp ingår en kulspruta 58 och ett granatgevär m/48.

Soldaterna överförs från flygbasjägarplutonerna.

Vaktplutonen som ingår i strilför-

svarskompaniet skall i första hand användas för inpasseringskontroller och inre bevakning vid en strilanläggning.

● ● Systemet för *indirekt eld* är något *helt nytt* för Flygvapnet och har inneburit många lyfta ögonbryn. Om den indirekta elden utnyttjas av oövad personal innebär det ökade risker för vådabekämpning av egen trupp eller materiel. Detta skall givetvis förhindras med alla till buds stående medel. Det viktigast instrumentet är **UTBILDNING!**

Granatkastartjänst

F 14/BBS genomförde därför under våren 1994 en grundkurs i granatkastartjänst i samverkan med InfKavC. Kursdeltagarna var uppdelade på två linjer, *eldledning* och *pjästjänst*. Eleverna på pjästjänstlinjen består av FKHS AK:FU/Mar, dvs fänrikar som genomgår utbildning till löjtnanter. Efter godkänd kurs har de kompetens att utbilda pjäs- och pjäsplatspersonal vid omskolnings- och repetitionsutbildning av värnpliktiga.

Eldledningslinjens elever är hämtade ur markförsvares- och strilförsvarskompaniernas chefgrupper och har efter godkänd kurs kompetens att leda skjutning med 8 cm granatkastare i fred. Denna utbildning kommer att upprepas under 94/95, så att samtliga krigsförband med granatkastare minst kommer att ha två utbildade instruktörer.

F 14 BBS/mar kommer under inledningsskedet, dessutom kunna stötta enskilda krigsförband, både vid befälsom värnpliktsutbildning, med lärare som genomfört särskild granatkastarutbildning vid InfKavC.

● ● För att samordna den indirekta elden med flygverksamheten på en flygbas kommer **VB** i **KC** ha en viktig roll. I den fortsatta utbildningen av VB kommer samverkan med markförsvarskompaniet rörande indirekt eld att ingå. En grundregel har dock slagits fast; **vid start och landning – ingen skjutning.**

Förbandsmålsättningarna för de omorganiserade förbanden finns nu tillgängliga vid varje lokalt produktionsställe, liksom personaltabeller och utrustningslistor. Stafettpinnen överlämnas nu från flygvapenledningen och F 14 till berörda krigsförbandschefer. Mycket arbete återstår nu för markförsvares- och strilförsvarskompanicheferna att omforma de övergripande centrala målen till lokala stridsplaner inom ramen för sina bataljonschefer beslut i stort. ■





Försvarsmakten tillförs nya skyddsmasker

Från och med våren 1995 tillförs Flygvapnet, Armén, Marinen och Räddningsverket (m fl) en ny typ av skyddsmask. Den kallas skyddsmask 90 (den tidigare modellen bar typnumret 51) och skall vara slutlevererad 1999.

FMV har beställt 500.000 masker till ett pris av cirka 250 milj kr. I konkurrens med såväl svenska som utländska leverantörer gick Forsheda AB segrande ur upphandlingsstriden.

Skyddsmask 90:

- ▶ Skyddar andningsvägar, ögon och ansiktet mot kemiska stridsmedel, radioaktivt stoft och vissa biologiska stridsmedel.
- ▶ Skyddar inte mot förekomst av kolmonoxid (CO) eller frånvaro av syre.
- ▶ Kan saneras från kemiska stridsmedel genom kokning eller varmluftssanering under 2 tim (på samma sätt som modell 51).
- ▶ Medger till skillnad från modell 51 intagande av vätska. För detta krävs att dricksflaskan har tillhörande flasklock med ventil.
- ▶ Kan bäras när man använder våra olika vapen. Gick sämre med "m 51".
- ▶ Medger bättre talkommunikation än modell 51 genom sin utformning av ventilsystemet. En talkapsel som monteras i det lediga filterfästet förbättrar ljudöverföringen till telefon eller head-set med sidoplacerad mikrofon. Modell 51 hade ingen sidoplacerad ljudöverföringsanordning.
- ▶ Har tio procent större synfält än modell 51. Som tillbehör finns glasögon. Fastsättningen har förbättrats jämfört med "m 51".
- ▶ Har till skillnad mot modell 51 siktskivor som klarar en 22 mm stålkula som släpps från 2 m höjd.
- ▶ Har ett nytt bandställ som gör att masken är lättare att ta på sig än modell 51.
- ▶ Är till skillnad från modell 51 omagnetisk och stör inte känslig utrustning t ex inom artilleriet.
- ▶ Har samma filtergångar som civila arbetarskyddsmasker och kan användas med civila filter. Det kan inte "m 51".
- ▶ Består av Ansiktsskydd 90 och Filter 90. F 90 har lågt andningsmotstånd, mindre än 80 Pa mot 120 Pa hos det tidigare. F 90 skyddar mot upprepade attacker av lättflyktiga nervgaser eller cyanväte. Filtrret ger även ett begränsat skydd mot vissa gaser som kan inträffa vid civila olyckor, t ex klor, svaveldioxid och ammoniak. Det klarar B2 men inte E2 och K1 enligt CEN-norm. ■

Foto: Hans Bjurling

Jahn Charleville

Taktiskt radiosystem/TARAS

Störtåligt radiosystem för krypterad tal- och datakommunikation mellan markbaserade ledningscentraler och flygplan samt mellan flygplan.

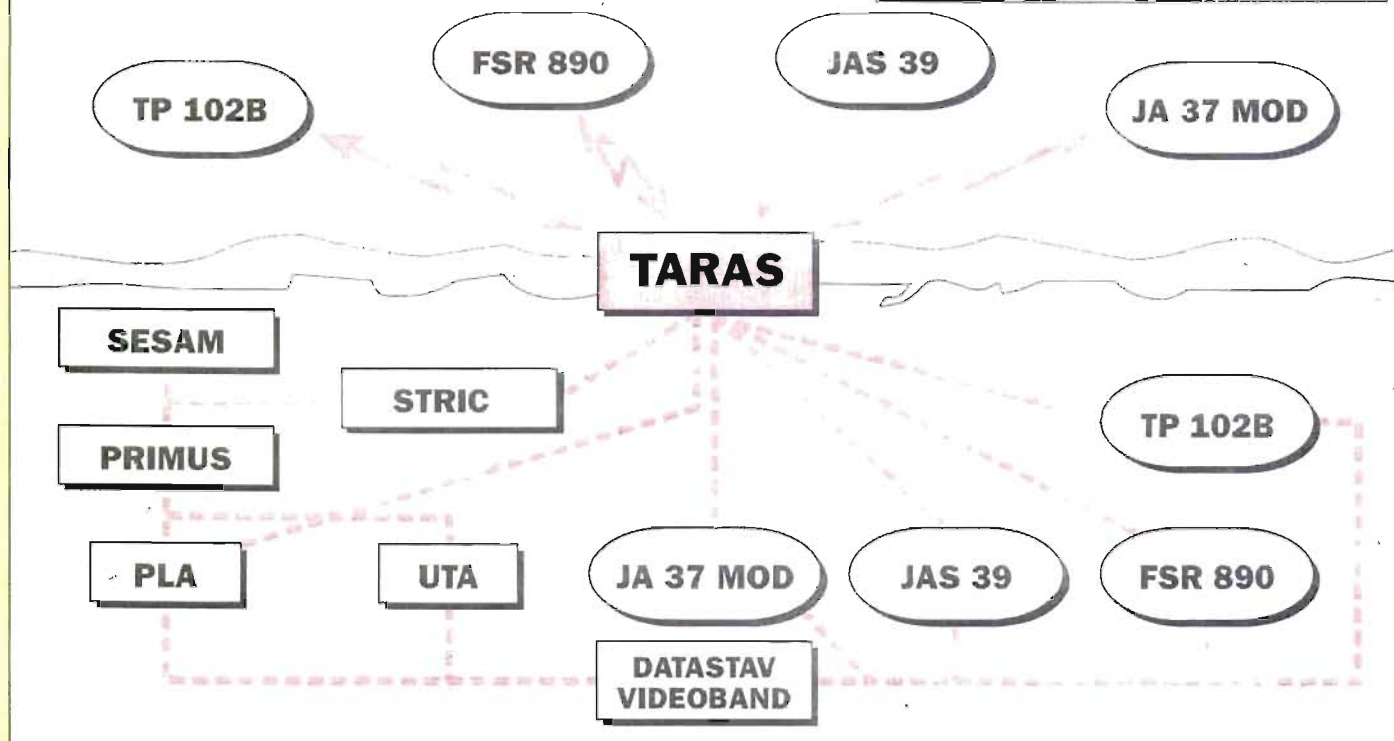


Bild 1

Framtidens radiosystem, del 2

"RAS 90 är död" – leve TARAS

Av major Kjell Frånberg, flygvapenledningen

För ett år sedan informerade FlygvapenNytt (2/93) läsekretsen om ett nytt radiosystem för JAS 39 Gripen, JA 37 Jaktviggen, det flygburna radarsystemet FSR-890, det flygburna signalspaningssystemet TP 102B och StriC (Flygvapnets nya stridsledningscentraler, som är under införande).

förändret av TARAS har anpassats till de tidsplaner som gäller för planerade modifieringar av Jaktviggen, tillväxten av JAS 39-divisioner, tillkomsten av FSR 890-systemet, uppbyggnaden av StriC och omsättningstidpunkten för TP 102B

Etappindelning

Införandet av TARAS har indelats i två etapper.

Etapp 1 omfattar åtgärder för att tillgodose behovet för Gripens pilotutbildning och funktionsutveckling samt StriC införande och tillväxt. – Etapp 1 omfattar tidsperspektivet 1995-99.

Etapp 2 omfattar åtgärder för att tillgodose kraven på ökad störtålighet samt trafik- och textskyddsfunktion i

Planeringsläge

Under hösten 1993 förändrades tidsplanen för TARAS, vilket innebär att funktionen med trafik-, text- och störskydd med full kapacitet nu planeras införas omkring år 2003.

Nuvarande planering avseende in-

Den mest spektakulära skillnaden från då (del 1) är namnbytet.

"RAS 90" har från den 1 april 1994 ersatts med "TARAS" (TAKtiskt RAdio-System), som på ett bättre sätt beskriver funktionaliteten. Dessutom är beteckningen "90" mindre relevant, eftersom radiosystemet i huvudsak införs under inledningen av 2000-talet.

såväl berörda flygsystem som i det markbundna systemet. – Etapp 2 omfattar tidsperspektivet 2000-2003.

Flygvapenledningen (FVL) har i samverkan med flygkommandona (FK), F 4, F 17 och FMV genomfört planering för införandet av markradio TARAS. Underlaget, som efter fördragning i respektive FK insänds till FVL, skall sammanställas och fastställas som "Radioplan TARAS" före instundande semesterperiod (1994). Denna plan kommer att vara helt anpassad till den geografiska utbyggnaden av StriC och hitintills kända planer avseende lokaliseringen av JAS 39-divisioner.

Milstolpe

Den 19 januari 1994 tecknade FMV avtal med Ericsson Radar Electronics om utveckling och leverans av TARAS Grundsystem Mark (GM). (Bild 2.)

F 7 är den flottilj där utrustningen får sin första tillämpning för Flygvapnets vidkommande.

Under tidsperioden 1995-98 kommer de nuvarande anläggningarna för striradio inom främst södra och mellersta flygkommandona att byggas om till "TARAS-standard". Huvuddelen av striradioanläggningarna kommer att

inhålla funktion för både den äldre och den nya radiomaterielen.

För det norra flygkommandot sker motsvarande ombyggnad under tidsperioden 1999-2001.

Viss radiomateriel avses produceras i transportabelt utförande.

Pågående verksamhet

Specifikationsarbete avseende "Grundsystem Flyg" GF och TARAS slutgiltiga lösning med hög frekvenshoppteknik, krypterat tal och data samt kanalkodning pågår med hög intensitet vid FMV.

Vid flygvapenledningen pågår på bred front revideringsarbete med nu gällande teknisk, taktisk (TTEM).

Från den 1 februari i år har **Per Nilsson** utsetts till projektledare vid FMV. Vid flygvapenledningen har också en projektgrupp TARAS bildats. Gruppen projektleds av **Kjell Frånberg**. Syftet med gruppens arbete är att svara för att integreringen av TARAS i de olika delsystemen kan genomföras på bästa möjliga sätt.

För integrering i de system som avser nyttja TARAS, utanför flygvapenledningen, har på motsvarande sätt bildats en projektgrupp med represen-

tanter för FRA, marinledningen, flygvapenledningen och FMV.

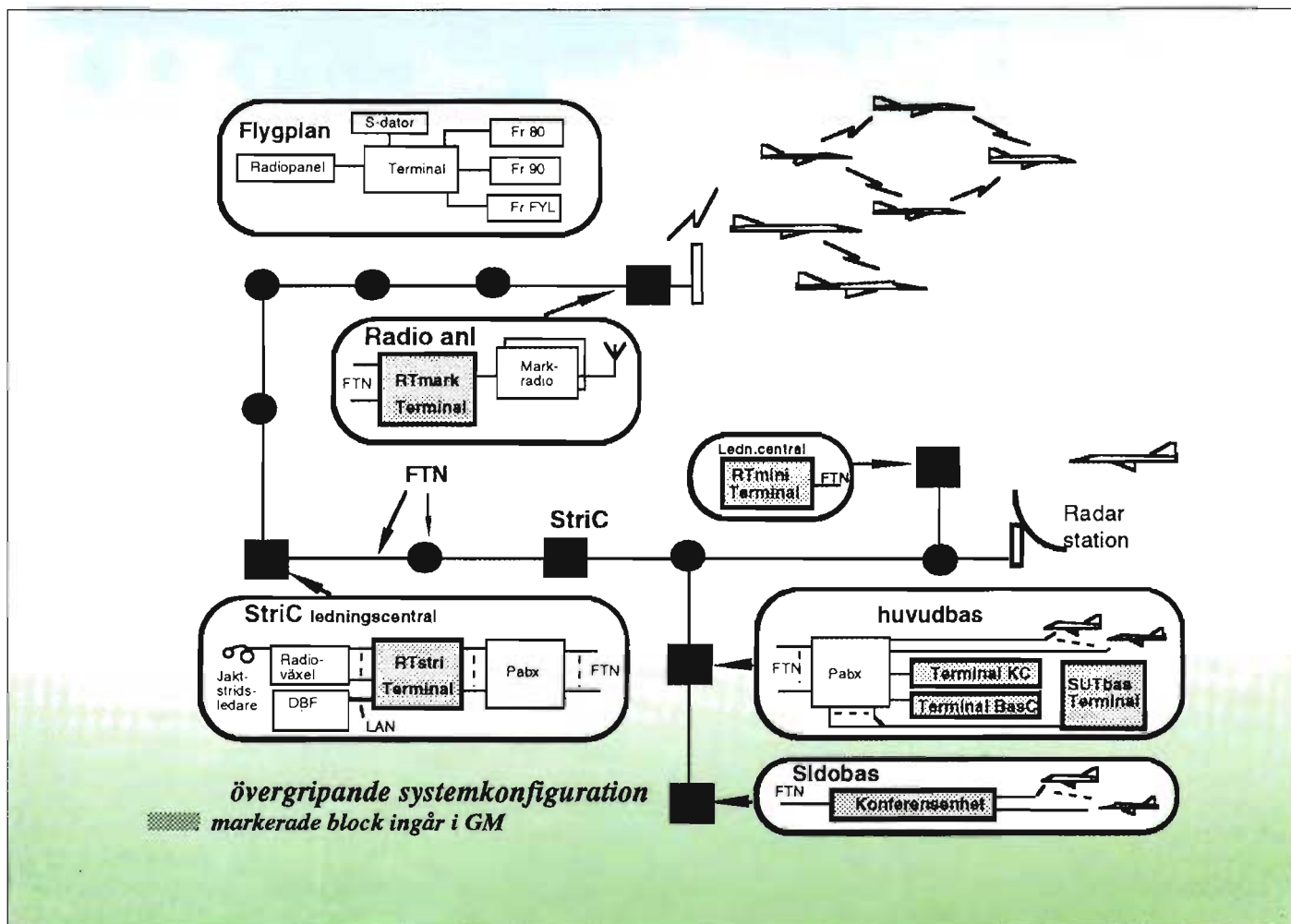
Slutligen kommer projektgruppen ur flygvapenledningen att arbeta tillsammans med motsvarande projektgrupp inom FMV för att säkerställa att inte något delsystem riskerar att "bära iväg" eller i sämsta fall "sacka efter".

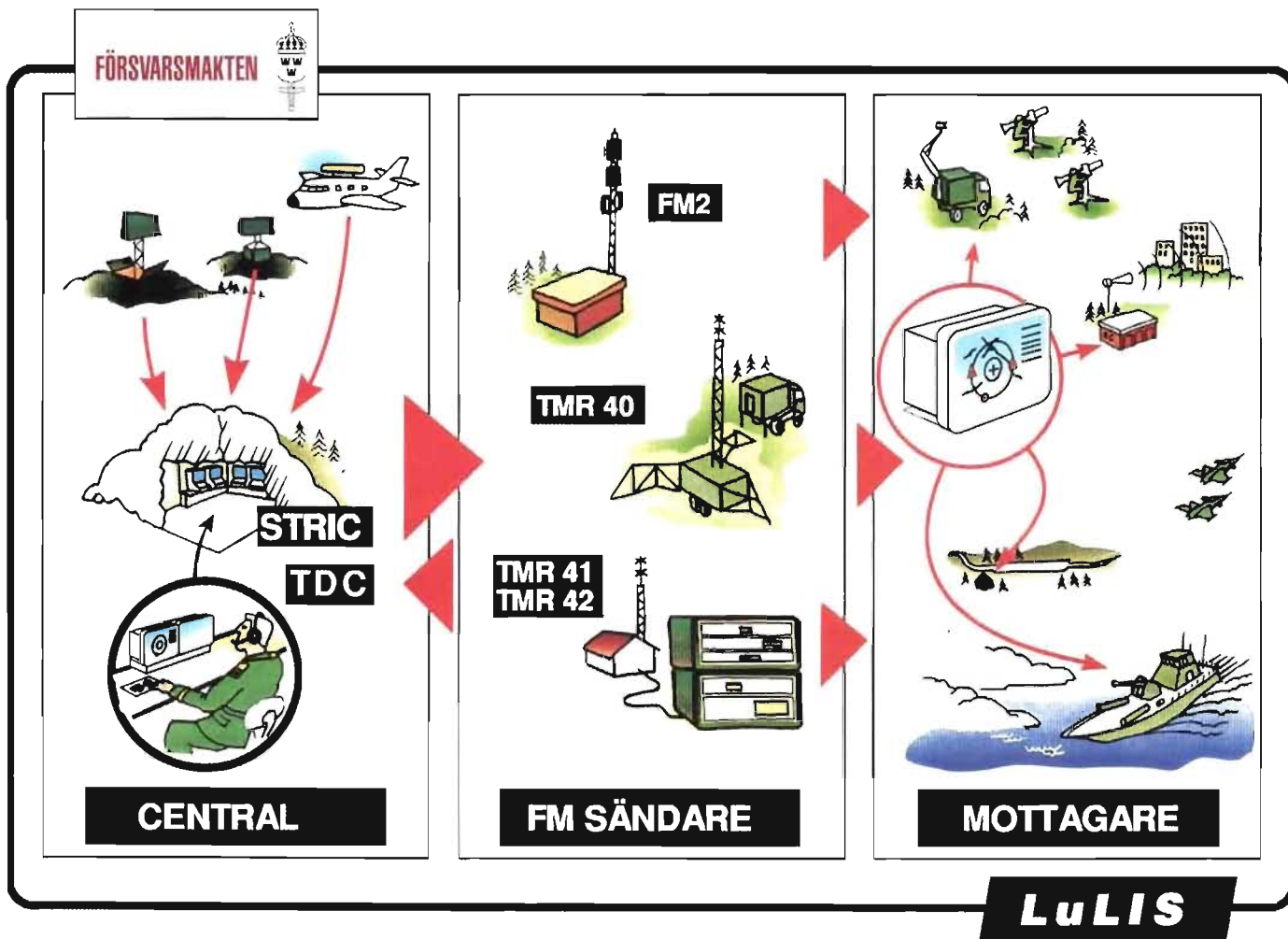
Utbildning/Information

Utbildning avseende TARAS har genomförts. Bl a har personal ut F 7 erhållit omfattande systemkunskaper.

Denna personal skall i första hand svara för kunskapsuppbyggnaden vid F 7, samt vara lärare vid den planerade TIS-utbildningen med JAS 39 Gripen. Den skall därvid medverka till piloternas utbildning avseende handhavande av flygplanets kommunikationsutrustning. Avsikten är att skapa en effektiv konstellation "människa-maskin", där utnyttjandet av ledningssystemet är en förutsättning för ett framgångsrikt flygsystem.

Viss information har delgivits vid Flygvapnets Halmstadsskolor av personal ur flygvapenledningen och information till flygkommandona och förband avses påbörjas före årets semesterperiod. ■





LuLIS - nytt i

Av major Kjell Frånberg, Flygvapenledningen

De gamla invanda begreppen Lufor (luftförsvarso-rientering), Lvorder (luftvärnsorder) och alarmering ersätts nu av ett nytt luftlägesinformationssystem förkortat LuLIS.

FMV utvecklar systemet på uppdrag av Flygvapnet i samverkan med Armén och Marinen. Övriga intressenter är Statens Räddningsverk, Luftfartsverket och Sjöfartsverket.

Det började med en "pinne i köket" som kom att utvecklas till ett nytt system för delgivning av luftlägesinformation.

Ake Nowén, sakansvarig för Lufor/Lvorder vid FMV:Telekom, berättar entusiastiskt om hur idén till ett nytt system för utsändning av luftförsvarsorientering, luftvärnsorder och flygvarning föddes.

Akes funderingar kretsade kring:

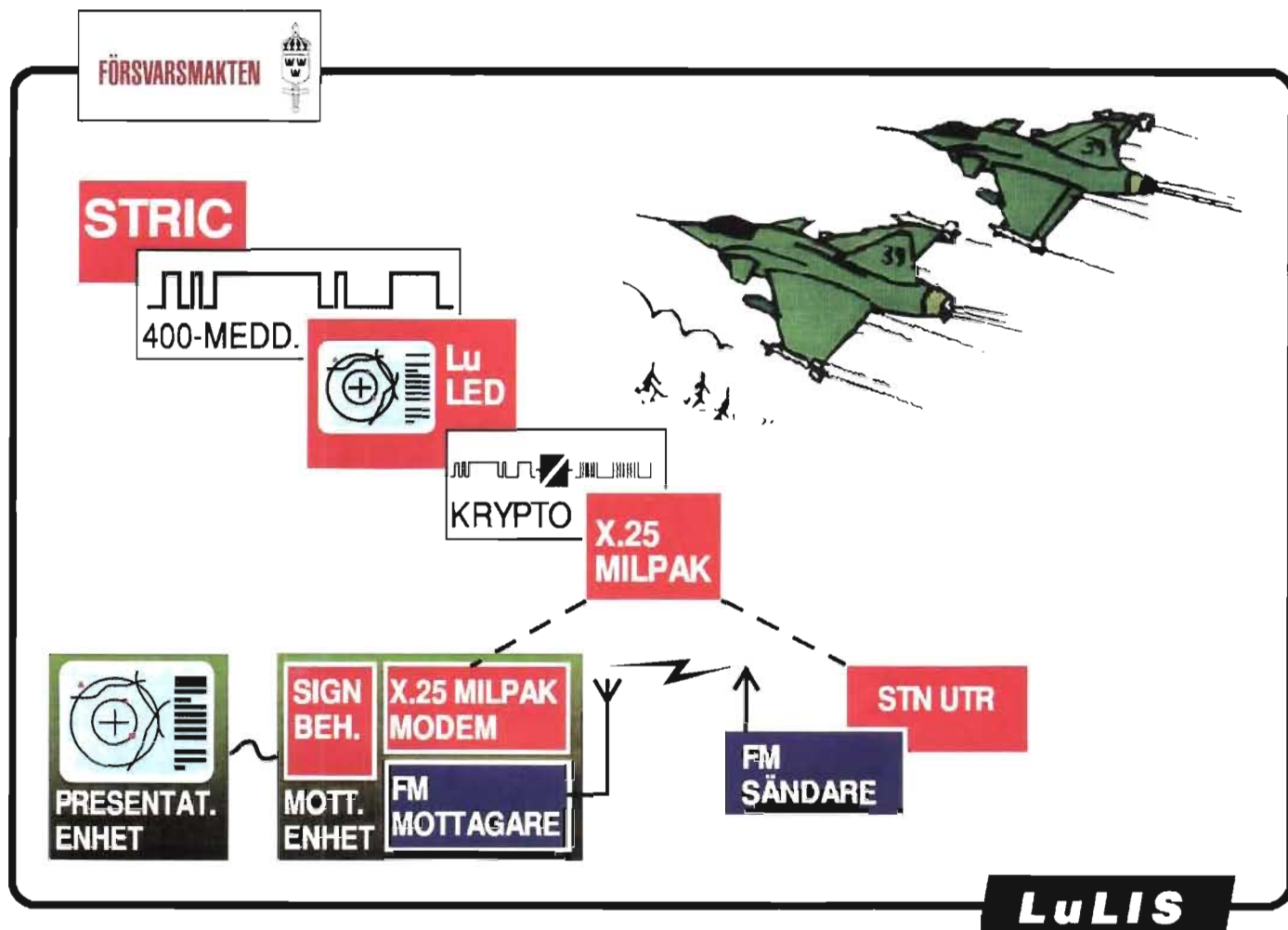
Hur åstadkomma ett system som kan vara i drift dygnet runt, året runt under fred, beredskap och i krig? LuLIS, som betyder LuftlägesInformationsSystem, är motsvarigheten till TERACOMs RDS-kanal. LuLIS arbetar på 76kHz underbärvåg och kan samexistera med det ordinarie utbudet på FM/P2. LuLIS-kanalen är därmed tillgänglig för trafik dygnet runt.

Dyrt förr – billigt nu

Det äldre systemet för alarmering, luftförsvarsorientering och luftvärnsorder bygger på distribution via främst stelt uppkopplade "mobförberedda" trådförbindelser i TELIA:s nät. Tillgängligheten är inte alltid den önskvärda. Dessa förbindelser förknippades med stora kostnader vid varje tillfälle de skulle användas.

LuLIS-systemet ger möjlighet att åstadkomma ett både billigt och tillförlitligt sätt att överföra den digitala informationen från stridsledningscentral till sändarutrustning. Ett befintligt nät som erbjuder både tillförlitlighet och låga kostnader är FTN (Försvarets Telenät). Genom att utnyttja bärarnätet MILPAK i FTN erhålls möjligheten att överföra den digitala informationen.

För totalförsvaret innebär systemet att information om aktuellt luftläge finns tillgänglig i kommunernas räddningscentraler. Därmed finns erford-



Luftlägessystem

ligt underlag för larmning av civilbefolkningen i våra tätorter.

Gynnar oss alla

För **arméförband** innebär systemet att information om aktuellt luftläge återfinns vid minsta förbandsenhet som utrustas med systemet. För luftvärnsförband utgör informationen samtidigt måldatainformation för såväl eget som fiendligt flyg.

För **marinförband** innebär systemet att information om aktuellt luftläge återfinns vid de förband som utrustas med systemet. Det innehåller information om både eget och fiendligt flyg.

För **flygförband** innebär systemet att information om luftlägen finns tillgänglig vid de förband som utrustas med systemet och kan t ex för basförband bl a användas för baslarmning.

Informationen i systemet krypteras och avses förses med kryptonycklar med långa giltighetstider.

LuLIS – GPS

Den senaste och kanske intressantaste av Åkes funderingar är möjligheten, att på samma sätt som distributionen av LuLIS-information kunna distribuera referensdata för GPS (Geografiskt Positionssystem).

GPS är ett system för positionsbestämning med stor noggrannhet. Detta påvisades inte minst vid Kuwait-kriget. Systemet bygger på positionsbestämning med hjälp av satelliter och utsändning av en referenssignal som med jämna mellanrum uppdaterar systemet med stor noggrannhet som följd. Systemet är amerikanskt och dess tillgänglighet i ofred kan självfallet diskuteras. Dock gäller att så länge systemet är i drift erbjuds möjligheten att utnyttja informationen.

För försvarets vidkommande finns möjligheten att distribuera differentierad GPS via FTN till såväl FMP2-sändare för broadcastingsändning som till

försvarägda sändare för främst lokal utsändning. Denna möjlighet har väckt stort internationellt intresse.

Nationella intressenter är bl a Sjöfartsverket och Luftfartsverket. Genom att ansluta en DGPS-mottagare till en LuLIS-mottagare kan en noggrannhet på 3-5 meter åstadkommas.

Nyttjare

Användare av LuLIS-informationen är kommunala räddningscentraler för flygvarning, Luftfartsverkes ledningscentraler för flygbaslarmning, arméförband för lufor och lvorder, marinförband för lufor och lvorder, flygvapenförband för lufor, lvorder och baslarmning.

Tidsförhållanden: Anslutning av landets samtliga FMP2-stationer sker senast under 1994. Provsystemet levereras den 1 december 1994. LuLIS installeras och driftsätts den 1 juli 1997. ■

Underrättelseskolan (UndS) är ett centralt underrättelsecentrum med funktionsansvar för underrättelsetjänsten i Flygvapnet. Skolan fanns fram till den 30 juni 1994 vid F 13 i Norrköping. Då flyttade verksamheten till F 20 i Uppsala. Orsaken var F 13:s nedläggning.

Flygvapnets Underrättelseskola:

Nedläggning tvingar fram återuppståndelse



Skolans personal har de senaste åren ökat. I dag består arbetskadern av tio yrkesofficerare och en civilanställd sekreterare. Förutom dessa elva finns för närvarande en reservofficer tillfälligt anställd.

Skolan bedriver ett stort antal utbildningar som riktar sig till många olika personalkategorier i försvaret.

Sedan ett antal år grundrekryteras och utbildas yrkesofficerare och reservofficerare i underrättelsetjänst. Vi omskolar också ett antal officerare av båda kategorierna ur andra tjänstegrenar inom Flygvapnet och andra försvarsgrenar. Dessutom ansvarar skolan för fackutbildningsskedena för underrättelsepersonal på samtliga nivåhöjande skolor. Totalt under ett år

har skolan cirka 21 000 elevdygn.

Utöver detta bedriver underrättelseskolan varje sommar – i samarbete med Riksförbundet Sveriges Lottakårer – undlottaskola. Där utbildas frivilligpersonal till en mängd befattningar inom Flygvapnet.

Lärarna har ämnesområdesansvar fördelat på följande ämnen:

- **Marinstridskrafter, egna och utländska. Fototolkning.**
- **Flygstridskrafter, egna och utländska.**
- **Luftförsvar. Försvarskunskap.**
- **Bas. AMU.**
- **Idrott.**
- **Underrättelsetjänst. Teknik.**
- **Arméstridskrafter, egna och utländska.**

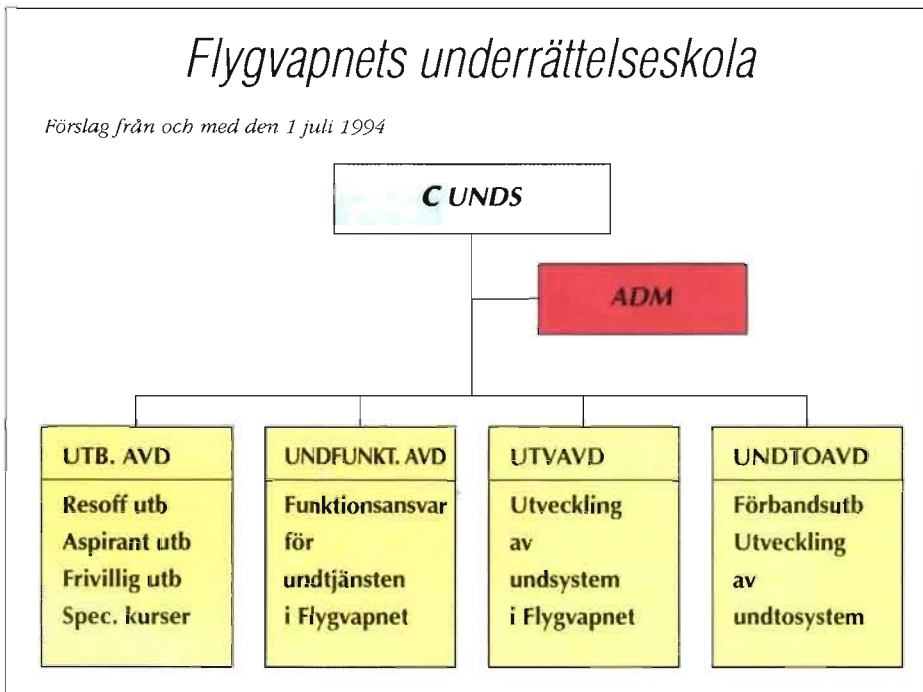
Men lärarna undervisar rakt över på alla kurser och alla nivåer. Var och en har också ett speciellt kursansvar i form av kurschef eller ställföreträdande kurschef, som alternerar år från år.

För att kunna lösa uppgiften på bästa sätt har skolan organiserats i fyra avdelningar:

1) Utbildningsavdelningen ansvarar för huvuddelen av skolans utbildningar. Här återfinns **underrättelseaspirantutbildningen**, som är den värnpliktsutbildning på PB-nivå

Flygvapnets underrättelseskola

Förslag från och med den 1 juli 1994





- ▶ Ansvar för UndS datorsystem samt uppföljningsansvar för teknikutveckling för UndS behov.
- ▶ Ansvar för fototjänsten vid UndS.
- ▶ Planerar och genomför underrättelsespel, både för UndS behov och på större övningar inom FMO.

4) Funktionsavdelningen, som för närvarande också bara består av en man, har till uppgift att bedriva personaluppföljning och utvecklingsarbete inom Flygvapnets underrättelsetjänst. Avdelningen är dessutom flygvapenledningens (FVL:s) handläggare av underrättelsetjänstären. Samtliga lärare på skolan är knutna hit genom olika utredningsuppdrag och personaluppföljningsuppdrag. För närvarande är följande områden under utredning:

- Underrättelseorganisationen i flygkommando.
- Underrättelseorganisationen vid division.
- Underrättelseorganisationen i strilbataljon.
- Underrättelseorganisationen i basbataljon.

som föregår ROK (reservofficerskurs) alternativt OHS (Officershögskolan). Alla elever är försökande mot endera reservofficer eller yrkesofficer i underrättelsetjänst. Ansökan skickas direkt till UndS.

Vidare återfinns här **Reservofficerskurs 2/OHS fackutbildningsskede**, som utgör fortsättningskursen för underrättelseaspiranterna. Ofta bedrivs ROK- och OHS-utbildningarna i form av en gemensam kurs, då innehållet är snarlikt. Aspirant- och ROK/OHS-utbildningarna är de utbildningar som kräver mest resurser. – Inom ramen för denna avdelning genomförs även Grundkurs:Und, Stabsundkurs samt flera kortare specialistkurser.

2) Undroppavdelningen skall från den 1 juli 1995 bedriva förbandsutbildning av Flygvapnets underrättelsetroppar. I den utbildningen ingår bl a **fototolkutbildningen**, som också är en värnpliktigutbildning på PB-nivå. Eleverna är emellertid inte försökande, men de kan söka som reservofficer eller yrkesofficer. Även denna utbildning är mycket resurskrävande. Inom ramen för denna

avdelning genomförs även flera kortare värnpliktsutbildningar.

3) Utvecklingsavdelningen består för närvarande bara av en man. Den har emellertid en mängd uppgifter, däribland:

- ▶ Utbildning inom ämnena teknik, telekrigföring, underrättelsetjänst och utvärdering.
- ▶ Utveckling av underrättelsefunktioner i samtliga datorstödda planerings- och utvärderingssystem.
- ▶ Utveckling och utprovning av ny teknik avseende utvärdering och bearbetning inom Flygvapnets underrättelsetjänst.



Interiör från en lektionssal med elever ur reservofficerskurs.



Artikelförfattaren som modell.



Vad känneteck militärmusik

Av major Stellan Pihlemark, Flygvapenledningen

Militärmusiken i Sverige går en ny vår tillmötes. Armén har sedan 1982 årligen haft sin värnpliktiga musikpluton. Under 90-talet har Armén också satt upp Dragontrumpetarkåren och Försvarets trumkår.

Marinens musikkår i Karlskrona har återuppstått.

I maj 1993 fick Flygvapnet återigen en egen musikkår, Stockholms blåsarsymfoniker. Kåren bär vid spelningar för Försvarmakten Flygvapnets uniform och namnet Flygvapnets musikkår (se FlygvapenNytt nr 1/93).

Den nya försvarsmusikorganisationen, som leds av Försvarsmusikcentrum, skall en musikkår bara uppträda i en försvarsgrens uniform. Det vill säga inte kunna växla tillhörighet från gång till gång. Av den anledningen har Hemvärnet ställt två musikkåror till Flygvapnets förfogande. De benämns Flygvapnets hemvärnsmusikkår - Gävle respektive Ängelholm.

En arbetsgrupp med representanter från samtliga försvarsgrenar, dåvarande försvarsstaben (= en del av nuvarande Högkvarteret), hemvärnsstaben och försvarets tradi-

tionsnämnd har utrett hur dessa musikkårorers musikaliska kompetens (gradbeteckningar) skall se ut. Ett utgångsvärde var att musikerna inte är officerare. De får därmed inte bära militära gradbeteckningar. Ett annat

utgångsvärde var, att det skall vara skillnad i utmärkelsen mellan professionella musiker och amatörmusiker.

Arbetsgruppens resultat har blivit:

► Musikalisk kompetens utmärks

Musikerna i Flygvapnets musikkår bär gradbeteckningen på ärmarna.



FöMus C uppgifter

- Parad-, ceremoni- och tjänstemusik för försvaret och statsmakten.
- Utbilda värnpliktiga för krigsorganisationen.
- Utveckla militärmusiken.
- Bevara militärmusikalisk tradition.
- Samordna Arméns uppvisningsgruppers verksamhet.

Var Flygvapnets Musikers klädsel?



Foto: Fahn Charleville

med olika typer av musiklyror; i vissa fall i kombination med hel eller halv krans.

- ▶ Professionella musiker, även i Armén, bär galon.
- ▶ Hemvärnsmusiker bär röd axelklaffshylsa.

För Flygvapnets del bär hemvärnsmusikkåreorna uniform m/87 med "gradbeteckning" på axeln. Flygvapnets musikkår bär uniform m/30 med "gradbeteckning" på ärmen. Flygvapnets musikkår kan även bära m/87, dock inte under spelning.

Hemvärnsmusikkåreorna bär facktecken m/86 över kavajens högra ficka. Flygvapnets musikkår bär Försvarmusikcentrums tjänstgöringstecken på kavajfickan.

tre, musikchef/-musikkårchef, 1. hemvärnsmusiker (sergeants grad eller högre) och hemvärnsmusiker.

Flygvapnets musikkår är en s k avtalsmusikkår. Övriga avtalsmusikkåreor är Linköpings och Gotlands garnisonsmusikkåreor med Arméns uniform m/87 samt Göteborgs garnisonsmusikkår med KA-uniform m/87.

Flygvapnets musikkår har två graderingar, musikchef och försvarsmusiker. Hemvärnets musikkåreor har



Försvarmusikorganisationen

HÖGKVARTERET

Försvarmusikinspektör

FÖRSVARSMUSIKCENTRUM



- * Arméns Musikkår
- * Arméns Trumkår
- * Livgardets Dragontrumpetarkår
- * Arméns Musikkår Norrland
- * Marinens Musikkår

Avtals § musikkåreor

Rikshemvärnschefen



Hemvärnsmusikkåreor
ca 35

Frivilliga musikkåreor
ca 10



Så här mötte publiken Flygvapnets musikkår för ett år sedan, i juni 1993.

Ett besök vid

Av överste 1 Gunnar Ståhl



I mars 1989 kom jag på genomresa till F 4 på Frösön. Jag kom i ett Herkules-transportflygplan tillsammans med delar av stridsledningseenheten från F 17. Vi landade vid lunchtid en lördag; utrustade med skidor och andra förnödenheter.

Vi kvitterade ut en liten buss vid F 4:s transportcentral. Vi lastade den med vår packning för att fara till Edsåsdalen på vinterövning.

Solen sken från en klarblå himmel. Det var vindstilla och ett par minusgrader. Vi körde från flottiljen upp mot Frösö kyrka. Vi stannade till strax före kyrkan och tittade ut över Storsjön mot Oviksfjällen med Drommen och Västfjället och bort mot Åreskutan. Litet längre bort skymtade Anarisfjällen. Utsikten var överväldigande och storslagen. En tanke började växa fram hos mig.

● ● Vi fortsatte med bussen in mot Östersund på Vallaleden utefter storsjöstranden. Till vänster om oss hade vi Frösöns slutningar och till höger låg staden på andra stranden. I slutningen ned mot Storsjön låg snön djup. Massor med människor, mest familjer med barn, hundar, kälkar, pulkor, slädar, skidor och plastpåsar åkte nedför slänten. Alla sått att åka i backen verkade bra utom de tråkiga. Alla såg glada och lyckliga ut – harmoni



och livskvalitet lyste över scenen.

Min tanke hade växt färdigt. Jag insåg att jag efter ett långt och givande liv i Flygvapnet ändå hade missat något. Jag hade aldrig bott eller arbe-

F 4:s historia

Av major Esbjörn Andersson

Vid 1925 års försvarsbeslut beslöts att – av vad som tidigare varit Arméns respektive Flottans flygväsanden – till den 1 juli 1926 bilda en självständig försvarsgren – Flygvapnet. Därvid beslöts att 4. flygkåren skulle placeras på Frösön.

Vid tillkomsten för 68 år sedan kunde kårchefen, majoren Gösta von Porat, mönstra en styrka om 16 officerare, 16 underofficerare och stambefäl samt 60 värnpliktiga. Flygplansbeståndet var begränsat och tillät

ingen annan verksamhet än flygträning och enklare flygspaning.

1936 organiserades kåren om till Kungliga Jämtlands Flygflottilj, F 4.

Mellan december 1939 och mars 1940 organiserades "fri-

F 4 avgjorde



Foto: Peter Modigh



tat norr om Uppsala. Jag tänkte, att om någon nu skulle erbjuda mig jobb vid F 4/Se NN på Frösön i Jämtland, så skulle jag svara JA tack direkt!

i kort-kort

villigflottiljen" F 19 till försvar av norra Finland. F 4 bidrog här med en grupp B 4:or och totalt 84 man, därav nio flygande.

1947 ombeväpnades Jämtlands Flygflottilj till J 26 Mustang och därmed byttes även flygslaget "lätt bomb" till "jakt".

1952 var året då "realflyget" med J 28 Vampire gjorde sitt intåg på Frösön. J 29 Tunnan ersatte Vampiren år 1956 och skulle bli F 4 trogen fram till 1966, då J 32 Lansen gjorde ett kortare gästspel på flottiljen. Redan 1969 byttes Lansen ut mot trotjänaren J 35D Draken. ■

1984 gjorde dagens Jaktviggår entré.

Under åren som gått har F 4 naturligtvis inte bara förvaltats arvet från 20-talets "Frösö läger". En omfattande om-/nybyggnation har gjorts under årens lopp i takt med att flottiljen tilldelats nya uppgifter. Ett exempel härpå är dagens stridsledningsorganisation.

F 4 omfattar i dag cirka 650 anställda och utbildar årligen cirka 550 värnpliktiga. F 4 känner sig väl rustat att möta framtiden! Välkommen JAS 39 Gripen. ■

● ● Därefter gick nästan ett år. I januari 1990 ringde flygvapenchefen och erbjöd mig jobbet som chef för Jämtlands flygflottilj och sektor nedre Norrland.

Yippy tänkte jag, men svarade att jag ville fundera till måndag. Då ringde jag

och sade "Ja tack!"

I juli 1990 flyttade jag med familjen till F 4 och Frösön. Det var det bästa vi någonsin gjort och efter en vecka visste vi – här blir vi kvar.

Det är livskvalitet att bo i storsjöbygden och att arbeta vid F 4. Det gäller såväl arbetsinnehåll och de människor som arbetar vid F 4 liksom natur, friluftsliv, kontakter och relationer. "Finkultur" i form av ett rikt musikliv, teater m m finns det också om man öppnar ögon och öron.

● ● Nu skall vi beskriva en dag vid F 4. Det är en innehållsrik dag och speglar många delar av flottiljens verksamhet. Vår beskrivning har inslag av både fakta och fiction.

Att de som arbetar vid F 4 gör ett bra jobb och att F 4 har en plats i framtidens flygvapen är en självklarhet för oss. ■

Jag hoppas läsarna får mycket nöje av det besök vid F 4, som vi genom FlygvapenNytt bjuder er! ■



00.15

Snöröjning i full fart

Av löjtnant Ulf Eriksson

Foto: Peter Modigh

Snöröjningen är i full gång. Sista SAS-planet landade 23.30. Närmast väntar postflyget om cirka två timmar.

I morgon bittida börjar en systemövning flyg tillsammans med F 16 och F 21. Målflygdivisionen från F 16M kommer in i övningen under andra passet.

Hela bansystemet inklusive klargöringsplatser och grupperingsplatser för klargöringsgrupperna måste vara klara till 07.00.



Snöröjning måste ske sju av årets tolv månader – under såväl dager som mörker.



Skifteschefen rapporterar vid överlämning av snöläget under natten följande till pågående skift: "Fram till sista SAS-planet landat strax före midnatt var landningsbanan, taxibanor och flygplansplattor röjda!"

F 4 svarar för snöröjningen vid ÖSTERSUND/FRÖSÖ flygplats. Flygplatsen brukas gemensamt av militärt och civilt flyg. Fälthållningen utförs av flygfältsplutonen, som är bemannad med värnpliktiga och befäl. Verksamheten pågår dygnet runt.

● ● I flygfältsplutonen tjänstgör 24 värnpliktiga, uppdelade på tre skift. I varje skift på åtta man ingår tre-fyra som kommer från den södra landsändan. Här möts de av en annan

miljö i form av vita vidder med Oviksfjällen i sydväst och Åreskutan i väster, vilket får dem att glömma höghus och dimma för en stund.

Under en period om tre veckor arbetar de värnpliktiga en vecka dag- och en vecka nattskift. Därefter åker de hem för en veckas ledighet. Arbetet leds av två befäl (skifteschefer) som tjänstgör i ett skiftessystem.

● ● Vid ett-tiden börjar det snöa på nytt. Det är bara att börja om. När postflyget skall landa snöar det så kraftigt, att trots maximal insats från snöröjarna är det omöjligt att mäta bromsverkan med ordinarie utrustning. En bedömning på erfarenhetsvärden måste tillgripas.

Ban- och taxiljusen handskottas för att inte snöa över. På landningsbanan sopar fyra sopblåsmaskiner kontinuerligt och två snöslungor tar bort snösträngarna, som uppstår efter sopningen. Två plogbilar röjer på flygplansplattorna och en hjullastare i klargöringsområdet.

● ● Snöröjningsfordonen fungerar utan krångel denna natt. Borsten på sopblåsmaskinerna slits emellertid hårt och behöver bytas under kommande dygn.

Snöröjarna har haft en arbetssam natt, men förberedelserna för att genomföra övningen är klara. ■

Insatslarm

02.45

Larm från ett ammunitionsförråd. Det är ett skarpt larm som måste tas på stort allvar. Kriminalitet ger oss allt oftare anledning att ingripa och kontrollera våra olika förråd. Insatsstyrkan rycker ut med hundar och allt – beredda på det värsta.

fen delar ut positioner och anropssignaler till oss värnpliktiga. Vi påbörjar insatsen.

Med hundekipaget i spetsen, följd av bevakningschefen beger vi oss ut i det becksvarta mörkret på pilformering. Det är tyst. Alla är på helspänn. Blir det fel kan någon av oss få sätta livet till.

Ljudet av sirénen och den ivrigt blinkande "flashlighten" gör det omöjligt att låta bli att vakna.

Raskt upp ur sängen. På med långkalsonger, m/90 uniform, kängor och den skottsäkra västen. Kommunikationsradion med tillbehör i bröstfickan. Ficklampan i högra benfickan och handfångslan i den vänstra.

På snabba fötter till kupprummet. Greppar tag i Ak 4:an för att sedan snabbt ställa upp utanför flottiljvakt. Där väntar redan hund och hundförare. Alla är redo ...

● ● Uppsittning i insatsbussen. Vi åker till brytpunkten. Där står redan bevakningschefen och väntar. Vi hoppar ur och ställer upp i öppen fyrkant framför honom. Alla lyssnar och tittar då han ritar insatstaktiken i snön. Han informerar alla om att det har gått ett larm på datan i kontrollrummet. Det är ett ammunitionsförråd!

Detta är ett "skarpt" larm, ingen övning poängterar han. Bevakningsche-

● ● När vi närmar oss slutet av vårt rutsök, stannar alla till och inväntar order. Jag och bevakningschefen går fram och kontrollerar förrådet. Vi andas ut, det är ett "falsklarm".

Åter till F 4, där vi lägger oss för att fortsätta den avbrutna sömnen. Innan jag somnar tänker jag: "Tacka Gudarna att det var ett falskt larm." ■



Hundekipaget i spetsen. Snön lyser upp beckmörkret. Det är tyst. Alla är på helspänn.



03.50

Luftbevakning inom incidentberedskapens ram pågår ständigt, dygnet runt. Såväl fast anställda som värnpliktiga bemannar olika strilcentraler över hela landet.

Ett pass i incidentberedskapen

Klockan är 03.50 och nästan hela Sverige sover. En telefon ringer. Vad är det som händer? Jag sätter mig yrvaket upp. En oförskämt pigg röst i luren säger: "Nu är det dags att vakna!" Jag stjälpas i mig en kopp kaffe innan jag sätter mig framför skärmen. Överlämningen av nattens händelser går fort. Det har varit lugnt och allt fungerar.

Klockan har hunnit bli 05.00 och det är bara två timmar kvar av passet. Det finska flyget vaknar och dagens flygaktiviteter startar. Färdplansskrivaren rasslar till. Det är SK931 från Arlanda till New York.

● ● Det hörs steg i trappan. "Äntligen passbyte", säger en av de värnpliktiga målobservatorerna. De nya kommer in och meddelar att det är minus 27 grader ute och att det börjar dagas så sakteliga.

Det blinkar på telefonpanelen. Samtalet kommer utifrån. Vem ringer den här tiden på morgonen? I örat hörs: "Go'morron radar, jag ska ut å flyga, går det bra?"

– God morgon själv, det ska nog gå bra. Var startar du och hur ska du flyga?

– Jo, jag startar med SE-FEL söder om Jockfall nu å ska till min jaktstuga vid Kitkiöjokki. Det tar cirka en timme.

– Jaha ... Jockfall, var ligger denna plats?

– Jo just det. Det finns ju flera. Denna ligger mellan Gällivare och Torneälvén.



Identifieringsledaren i arbetsposition.



Karta över norra Sverige – där F4 medverkar till vakt-hållningen i luften.

– Då har jag fått ditt meddelande och önskar dig en trevlig flygning.

– Jo, tack och hej.

Förutom färdplan till flygtrafikledning måste man här uppe i norr lämna meddelande om flygning till luftbevakningen. Det gäller inom de områden som benämns N-områden (Notefied-area).

● ● Dörren öppnas och in kommer dagskiftet med luftbevakningsledaren i spetsen. Jag lämnar över till pågående identifieringsledare. Sedan skriver jag en rapport om vad som hänt under natten.

Nu är mitt incidentberedskapsdygn i rikets tjänst över för den här gången och jag skall åka hem.

Hjälp! Anslöt jag motorvärmaren i går kväll? ■

Vädergenomgång. Övningen kan börja som planerat med sex Jaktviggen per division. Därutöver tre SK 60 och en HKP 3. F 16 och F 21 har i stort samma antal flygplan. Målflygdivisionen (F 16M) startar med J 32E Lansen från Malmen kl 09.00. De går in i övningen kl 09.30.

1
07.30

En dag med



"David Röd & Blå"

Av löjtnant Anders Danielsson

Foto: Peter Modigh

Öövningen pågår hela dagen ända till kl 22.00, då sista roten landar efter en insats i höjd med Sundsvall.

En systemövning flyg inbegriper mer eller mindre hela flottiljen. Stationskompanierna får jobba hårt med både klargöring och ammunitions-hantering. Alla funktioner av betydelse arbetar så lika krigsorganisatio-nen som möjligt.

Detta gäller även strilsystemet. Både luftförsvarscentralen och radar-gruppcentralen är i gång.

Så här började det

Kl 07.00. De första piloterna vid "David Röd" och "David Blå" (= första och andra divisionen) anländer till sitt



Rotechefen och "tvåorna" går igenom övningstaktiken.



I arla morgonstund, 07.30, är "briefing-dags". Flygchefen och meteorologen ger dagsförutsättningarna via intern-TV.

arbete – divisionerna. Sättet att ta sig hit är många. En del cyklar, någon springer, men de flesta åker bil. Alla kan konstatera, att det har varit en snörik natt. Var och en väntar sig ännu en spännande dag på arbetet. Man ser fram emot dagens kommande systemövning, en övning där man övar flygsystemets hela kapacitet.

Kl 07.30. Briefing. Alla är i tid. Det är A och O att passa tiden. Flygchefen initierar anmälan över den interna TV-anläggningen och respektive division anmäler sig, inklusive helikoptergruppen.

Därefter börjar meteorologen beskriva dagens vädersituation. Det ser ut att bli bra väder. En del snöbyar från nordväst men i övrigt inget som kan sätta käppar i hjulet för dagens övning. F 16, F 21 och målflygdivisionens medverkan är det heller inga problem med.

David Röd och David Blå deltar med sex JA 37 Viggen vardera, de andra två jaktförbanden med ungefär samma antal. Därutöver medverkar tre SK 60 och en HKP 3 från F 4 samt några J 32 Lansen ur målflygdivisionen.



Från värmen ut i kylan – Jaktviggen bogseras ut ur nattens "ide".

Övningsledaren repeterar dagens övningsbestämmelser och ser till att alla vet vad de skall göra. Rotecheferna och deras tvåor går igenom taktiken för genomförandet. Det är inte så mycket tid över till kl 09.00 då man skall vara uppe i högsta beredskap.

Spännande väntan

KI 09.00. De båda rotarna ur David Blå går upp i högsta beredskap. Man anmäler detta på den fasta förbindelsen, "slingan", till luftförsvarscentralen (lfc), som beslutar när start skall ske.

Nu börjar pulsen stiga på de berörda piloterna. Man sitter och väntar på att få sticka iväg. Under tiden orienterar jaktledaren i lfc om det aktuella luftläget. Det är alltid lika spännande

att vänta på en start. Här gäller det att bli först upp i luften.

KI 09.10. – "Frösön! Startorder. Roten D46/D37 starta mot beredskapsläge Bräcke. Fientliga anflygningar från ost på lägsta höjd. Starta ost. Tjuren 4 leder."

Så här kan det låta när man ger startorder till en rote. Flygplanen är nästan omedelbart i luften. Tidsfördröjningen rör sig bara om någon minut. Piloterna anmäler sig för berörd stridsledningscentral. Nu är koncentrationen total inför uppgiften.

Kraftig radiostörning

KI 09.15. Den andra roten startar. D36/D01 får order att flyga mot sundsvallstrakten där man förväntar sig "fientligt" inflygande. Stridsledningen orienterar att det kan förväntas kraf-

tig radio- och radarstörning. Detta ger en inriktning mot ett mera självständigt uppträdande för roten.

Nu är övningen i gång på fullt allvar. Den kommer att rulla på ända till 22-tiden. Under den perioden kommer det nog att hinnas med en hel del starter. Utöver de två rotarna från Frösön flyger man även med andra jaktrotar från baserna Kubbe, Åmsele och Färila, där David Röd finns.

Blind radar

KI 16.00. Under dagen har det varit mycket svårt för piloterna att få något egentligt grepp om hur målförbanden rör sig och ser ut på grund av den mycket kraftiga radar- och radiostör-



ningen. Den gör att det blir mycket svårt att se med sin egen radar. Tal-kommunikation är stundtals omöjlig.

Därför har en av radarjaktledarna begett sig till divisionens samlingsplats för att redogöra för hur de upplever övningen vid sina radarskärmar. En stor fördel här på F 4 är att stridsledningen och divisionerna har sina lokaler inom samma område. Det gör att samarbetet och utbildningen underlättas avsevärt.

Efter en stunds diskussion enas man om en mindre taktikförändring, som bl a innebär övergång från roteuppträdande till gruppuppträdande.

Väl utbogserade hänger de värnpliktiga på jaktrobotbeväpningen – Sidewinder 9L (= rb 74) och SkyFlash (= rb 71).

För att få större verkan i målet beslutades att stridsledningen skall prioritera ledning mot störflygplanen i målförbanden. Radarjaktledaren återvänder till stridsledningscentralen för att delge övriga radarjaktledare taktikförändringen.

Lång dags färd ...

KI 22.00. Efter en lång och intensiv dag landar sista roten. Den har varit insatt mot målförband i höjd med Sundsvall. Målet bestod av tio flygplan. Uppdraget genomfört, alla bekämpade!

Nu återstår det andra stora arbetet med en sådan här övning – utvärderingen. Alla inblandade skall delge sina erfarenheter, bra som mindre

09.00 – Jaktviggenroten "i högsta", d v s startklar.
– 09.10. Starta ost. Tjuren 4 leder.



bra. Det gäller att få en så heltäckande bild som möjligt. Varje dag försöker vi förbättra oss i alla led för att få ett så effektivt försvar som möjligt. Alla har gjort ett gott dagsverke och är nu förtjänta av en god natts sömn.

● ● Först återstår dock en kort samling för att snabbt gå igenom dagen för att se ifall det har hänt något speciellt, t ex flygplansfel. Efter det hänger alla av sig sin flygutrustning och kastar sig i duscharna. Nu kan man tillgodoräkna sig ytterligare en dag i "Vapnet".

Framåt 23.00-tiden lämnar piloterna vid första och andra divisionen, David Röd och David Blå, sin arbetsplats. Det är inte många timmar kvar till dess man är tillbaka i hetluften igen. ■

Tema: F 4-besök

Livet på en bastropp

Av fänrik Johan Gradin

Medan "hemmaflottiljen" kör en systemövning förbereder sig en av "ytteranläggningarna" att ta emot besök från flygbasjägarskolan. Dessa baskerklädda gentlemen skall ha vinterutbildning på Kubbe-basen. Nog får de vinter alltid. Termometern visar -29 grader Celsius och det är nästan en meter snö.

Herkulesen (TP 84) med flygbasjägarerna skall landa kl 11.30. Bastroppschefen åker ut till TLF-vagnen för att ta bromsprov och lämna väder- och banbesked till Frösön. Det ligger litet snö på banan och han bedömer att den måste plogas.

Sådana här kalla dagar önskar man att Materielverket kunde ta fram långkalsonger speciellt anpassade för plogbilar och snöslungor, ty dessa maskiner klagar otröstligt när de tvingas till tjänst i kylan. Som så många gånger förut denna vinter kör vi i procession ut på banan.

De värnpliktiga kontrollerar att tankbilen och räddningsbilen är "fit for fight". I dag skall vi få hjälp med räddningstjänsten från F 4. Förhoppningsvis hinner de hit i tid.

Kållt åt öra ...

KI 09.00 är banan plogad och slungad. Vi går in för att skölja ner dieselröken med litet kaffe.

"Nog tö re va rätt kållt åt öra i dänn baskra ida", säger plötsligt hantverkaren med eftertryck och lägger in en snus. Bastroppschefen tror dock att de har riktiga vintermössor med sig. Hantverkaren ser lugnare ut.

En ur Herculesens besättning ringer och undrar om det går att få tag på lunch när de landat. Efter att ha fått veta att det är tre mil till närmaste matservering, säger han, att de får väl ta en banan eller nåt.

Han får då veta att det troligen är enklare att åka tre mil än att hitta en banan i den här kylan. Han lägger på. Kanske skall man öppna restaurant och sky-bar i det utrangerade luftbevakningstornet intill banan.

Renar på banan

30 minuter innan beräknad landning åker bastroppschefen ut till TLF-vagnen och intar MIF-position. Han meddelar via radion att det är mycket renar ute på banan. Ut med räddningsbilen på banan för att jaga bort dem. Han tänker för sig själv: Detta måste vara paradiset för en japan. Malet renhorn har ju någon påstått kunna sätta fart även på den svalaste av japaner. ("F-n tro't, sa Rellingen.")

Räddningsstyrkan anländer och det stora transportflygplanet Hercules landar. Materielen och passagerarna lastas ur. Flygplanet lyfter och styr tillbaka mot sydligare breddgrader. (Bananer? ...)

● ● Baskrarna byts mot vintermössor och flygbasjägarerna med utrustning skjutsas per lastbil till sin grupperingsplats. Tjänsten på en bastropp är minst sagt varierande. Man ställs ständigt inför nya problem och situationer. Det känns faktiskt stimulerande. Man lär sig alltid något nytt. Om ni har vägarna förbi så kom in på en kopp! I Norrland lever vi ... ■





09.00



Av förrådsman Kent Norin

Foto: Peter Modigh

Nyinryckning vid serviceförrådet

I dag skall 199 värnplik-tiga i den nya omgång-en rycka in – huvudsak-ligen till radarkompani-et.

De skall utrustas vid serviceförrådet. Vissa förberedelser har pågått sedan oktober månad – översyn av persedlar, samråd med värnpliktsdetaljen, packning av persedelsäckar med ej storlekssorterad

materiel typ sängpersedlar, handdukar, stridsbälten etc. Säckarna har transporterats en vecka före inryckningen till respektive kompani där tilldelning sker.

I dag börjar personalen kl 07.00 med de sista förberedelserna. Kl 09.00 öppnas dörrarna och de stängs kl 21.00. Denna förlängda arbetstid har sedan 45 dagar inplanerats på en fast lista enligt gällande arbetstidsavtal.

De nyinryckta utrustas med uniform och övriga storlekssorterade

persedlar. (Kamouflageuniformen, "modell 90", tycker de flesta ser tuff ut.) Alla får prova sina kläder. Det är ändå flyt i verksamheten. Även vapen lämnas ut, totalt 184 kpistar och automatkarbiner. I morgon finns möjlighet till byte av vissa persedlar samt kompletteringsutrustning av de obligatoriska eftersläntrarna.

Det blir en mycket arbetsam dag vid serviceförrådet. Totalt sker denna verksamhet fyra gånger per år. ■



13.15

BOMBHOT

Av
Flygledare Sture Ericsson
Foto: Peter Modigh

En bomb placerad ombord på SAS 2054. Växeltelefonisten följer F 4 checklista vid bombhot och larmar därefter omedelbart

flygtrafikledning (ATS).

Flygledaren, som arbetar i den radarposition som ansvarar för flygningen, meddelar piloten det inträffade och ger samtidigt instruktioner så att SAS 2054 kan återvända för landning. SAS 2054 betraktas nu av ATS som "nödständig". Några stressiga minuter följer då hastiga ompriorite-

Bombhot mot den civila flygstationen. En anonym röst ringer till F 4:s växel och säger, att den Boeing 737 som nu startat har en bomb ombord. Larm till flottilljledning, beredskapsplutonen, luftfartsverket och polisen. Under tiden som

åtgärder vidtas för att möta bombhotet får flygchefen order att hålla an på systemövningen tills vidare.



ringar måste göras för att kunna landa SAS-flygplanet utan fördröjning. En Jaktviggen måste beordras att landa på en annan bas, t ex.

Larmkedja dras igång

Under tiden har flygledaren i tornet

Scandi 2054 cleared for take off

13.15



Flygledaren i sin övervakande och dirigerande position i tornet.

tagit fram sin checklista och utlöst varningslarm. Flottiljens brand- och räddningstjänst rycker ut och får information om vad som hänt. Beredskapsplutonen får order om att utgå till anvisad plats. Polis, räddningskår och olika befattningshavare såväl innanför som utanför flottiljorområdet larmas. Flygledarna i tornet blir som en spindel mitt i nätet. Telefoner ringar, radioanrop besvaras och lågmälda order utdelas, allt i en lugn men spänd atmosfär.

I samråd med Luftfartsverket, polisen och SAS beslutas att passagerarna skall evakueras tillbaka till den civila flygstationen. Luftfartsverket får till uppgift att transportera fram trappor till flygplanet. F 4 ställer transportkapacitet till förfogande. Allt samordnas via tornet.

Sju minuter efter start landar SAS 2054 och piloterna hänvisas av tornet till den "gamla civila plattan". Eftersom landningen sker på bana 12 behöver flygplanet bara rulla rakt fram ett hundratal meter. Piloten meddelar tornet att både civil och "militär" polis finns på plats. Man avser tömma flygplanet på besättning och passagerare via ordinarie



Ovan: Polisen och bevakningschefen klarar ut läget.

Nedan: flygledare i arbete vid trafikkontrollen.



utgångar eftersom trapporna redan finns på plats.

Bombhund anlitas

Ett sambandsbefäl från polisen anländer till tornet och får av flygledaren en kort resumé av läget. Det visar sig att polisen med kort varsel lyckats få fram en bombhund som nu i ilfart är på väg till F 4. Polisbefälet berättar, att det normalt inte finns någon sådan hund stationerad i Östersund. Men av en händelse genomför man just nu en övning i närheten! Påpassligt ...

Under de närmaste 20 minuterna transporteras passagerarna iväg i F 4:s bussar. Området kring flygplanet spärras av och genomsökningen av planet inleds.

Alla som finns på checklistorna har larmats och finns på avsedd plats. Ett relativt lugn infinner sig bland personalen i tornet. Lugnet avbryts endast av något enstaka telefonsamtal från pressen. De hänvisas till flottiljens presschef som nu blivit insatt i alla detaljer.

Resultatlös nosning

Två timmar efter bombhotet är flygplanet genomsökt. Man kan konstatera att ingen bomb fanns gömd vare sig i själva flygplanet eller i bagaget. Piloterna anropar tornet och får tillstånd att taxa tillbaka till den civila flygstationen. Polis och räddningskår återgår till sina respektive stationer och beredskapsplutonen återupptar sitt avbrutna rutinarbete. Även i tornet varvas det ner. Men innan de inblandade skiljs åt bestäms, att polisen skall kalla till ett uppföljningsmöte där erfarenheterna av det inträffade kommer att tas upp.

"Scandi 2054 cleared for take off."

Två timmar och 34 minuter försenad lyfter SAS Boeing 737 igen mot Stockholm. Ombord finns 112 tacksamma passagerare. Tacksamma för de professionella insatser som F 4:s personal genomfört tillsammans med samhällets civila funktioner.

● Det var falskt larm denna gång. Man kan dock hålla med, när våra värnpliktiga i insatsstyrkan återgått till sin rutinmässiga vaktjänstgöring gör reflexionen: Är det värt att riskera livet för 38 kr/dygn? Frågan tål att grannas på. ■

15.30

Helikoptern

**- en
livräddare**



Inom systemövningens ram spelas ett moment ut med en pilot som tros ha skjutit ut sig ur sitt Viggensflygplan i trakten av Lit, ett par mil norr om flottiljen. Räddningshelikoptern startar med läkare och sjuksköterska ombord.

Övningslarm! – Via högtalarmeddelande från flygledaren i tornet larmas helikopterbesättning, räddningsstation och F 4:s sjukhus med läkare och sköterska. Bråttom, bråttom! Allt sker nu i högt tempo men efter väl inövat mönster.

Den viktigaste delen av F 4:s helikoptergrupps arbetsuppgifter utgörs av beredskap och övningar inför eventuella flyghaverier. Beredskapskravet innebär bl a att helikoptern med sjukvårdspersonal skall kunna lyfta inom fem minuter från larm.

Räddningshelikoptern, som på grund av dagens bistra vädersituation står flygklar inne i hangaren, bogseras ut. I samband med motorstart går sjuksköterska och läkare ombord, dittransporterade av räddningsambulansen.

Helikopterbesättningen får via radio från flygledaren veta att en

Jaktviggens-pilot anmält "motorstörningar" i trakten av Lit och tvingats lämna flygplanet med raketstolen. "Haveriplatsen" beräknas ligga cirka 25 kilometer nordost om flottiljen.

Att vinna minuter

Helikoptern startar. Snabbt iväg. Här gäller att vinna dyrbara minuter. En snöby med åtföljande dålig sikt och låg molnbas tvingar oss att flyga på låg höjd. Detta begränsar räckvidden hos den "nödstälde" pilotens nödsändare.

Vi får inte in nödsändarens signaler förrän på cirka tio kilometers avstånd. Fartreduktion och noggrann inflygning mot den registrerade signalen. Plats, 15-20 sekunders rakbana och sedan sväng tillbaka mot

nödsignalen. Maximal koncentration och spaning efter den "nödstälde" hos alla ombord.

Där i skogsbrynet – ser vi plötsligt den välkända orangevita fallskärmen liggande i snön och bredvid skärmen siktas piloten, även han liggande i snön. Är han skadad? Helikopterföraren landar knappt 100 meter från piloten för att inte virvla upp alltför mycket snö och därmed försvåra arbetet.

Smärtstillande

Undersökning av föraren avslöjar en underbensfraktur. Sjukvårdspersonalen ger smärtstillande och stabiliserar ben och fraktur med skena. Därefter läggs den "skadade" i vakuummadrass och lyfts ombord. Så bär det av mot flottiljen igen för vidare transport till stadens sjukhus och ortopedkliniken – om det hela nu hade varit "på riktigt" förstås!

Men övning ger färdighet. Nödvändig sådan. Som också överför trygghet till flygande besättningar. Lika viktigt. ■

Idrott & Friskvård

Av löjtnant Jan Nordin Foto: Peter Modigh



F 4 har av tradition betraktats som en av Flygvapnets mest kompletta idrottsflottiljer. Redan på 40-talet och vidare framåt står det klart att F 4:s idrottsmän både fått internationellt och nationellt erkännande för sina framgångar.

Hur ser då dagens F 4 ut som idrotts- och friskvårdsflottilj?

Vi kan redovisa en idrottsverksamhet som vi tror saknar motstycke i Försvarsmakten när det gäller bredden. Våra flottilmästerskap samlar mellan 150 och 200 startande i tävlingar från terränglöpning till storslalom. Våra mästerskap är heldagsarrangemang.

Under de senaste åren har våra kvinnliga civilanställda och officerare visat sin förmåga även i idrott på tävlingsnivå. Vi har för närvarande cirka tio som ägnar sig åt terränglöpning, orientering/fälttävlan samt skidåkning. Hoppas att andra förband skyn-

dar sig att ta efter, så det blir lite konkurrens även på damsidan.

Vägen till hälsa

Friskvården är ju den bas alla skall stå på. När det gäller fysiska prestationer och psykisk stabilitet är friskvården den grundläggande formen.

Vår inriktning till friskvård har alltid varit positiv. Vi ger personalen tillfälligen utan nummerlapp och stress motionera och friskvårda sig. Vi måste dock erkänna, att friskvården fått för lite tid och utrymme jämfört med tävlingsidrotten. Vi skall göra friskvården mycket mer omfattande. Den

enskilde individen skall lära sig förstå att leva ett sundare och skönare liv.

● ● **Hälsoprofil** är ett prov och undersökning av levnadsvanor. Denna metod är hos civila företag mycket anlitad. Profilen är ett riktvärde och värdemätare för den enskilde individen. Denna form av bedömning anser vi vara av stor vikt för att på eget initiativ ändra sina levnadsvanor. Vi kommer att inleda denna verksamhet under kommande höst. Vi hoppas förstås på ett bra gensvar hos personalen.

Vi andas stor optimism för de år som är kvar av 90-talet. Tävlingsidrotten varvat med en stor portion friskvård och en grundläggande hälsoprofil kommer att ge personalen vid F 4 ett rikare och sundare liv. Var så säker! – Mår den enskilde bättre, mår kollektivet F 4 bättre! ■

Hälsoprofil ny friskvårdsdrive





17.00

Serviceplutonchefen och tekniske chefen diskuterar luftvärdighet med anledning av ett tekniskt fel på en Jaktviggen.



Av flygdirigör Anders Edqvist & kontrollingenjör Lars Jönsson

Foto: Peter Modigh

Att spåra och åtgärda tekniska fel

Arbetsdagen lider mot sitt slut. Teknikavdelningen vid tekniska enheten diskuterar felutslaget på tröghetsnavigeringssystemet (IME) på JA 37 Viggen under den senaste månaden, då telefonen ring-er.

Det är serviceplutonchefen vid första stationskompaniet som meddelar att flygplan 360 har haft ett antal tändmissar i efterbrännkammaren. Vi kommer överens om att ta ut en RUF-utskrift. RUF står för *Regist- ring för Underhåll och Flygsäkerhet*. Det är ett övervakningssystem som Jaktviggen är utrustad med. Åttahund- ra signaler från flygpla- nets olika delsystem registreras med olika intervaller.

Signalerna spelas in på band som efter flyg- passets slut kan analy- seras i en dator på mar- ken. Vi går gemensamt igenom utskriften. Den ger då en tvåstjärnig anmärkning med kom- mentaren "EBK-utslock- ning upptändning under tändgräns". Med det menas att motorns ef- terbrännkammare inte tänder upp.

Motorprovhus

Anmärkningarna från RUF klassas i tre grup- per – en-, två- eller tre- stjärniga. Tvåstjärniga anmärkningar innebär

att en åtgärd omedelbart skall utfö- ras. Vi kommer överens om att kopp- la upp flygplanet för motorkörning. Detta sker i motorprovhuset av kom- paniets personal med assistans av körledaren från tekniska enheten.

Hela provförloppet av motorn följer specificerade rutiner och följs upp med hjälp av dator. Vid körningen tänder EBK normalt. Utvärderingen som följer visar dock att sticklågans varaktighet är för kort. Detta framgår av att bränsletrycket till sticklågetän- daren är felaktigt.

Vi inom teknikavdelningen och kompaniet diskuterar felyttringen och

beslutar att byta tändapparatens backventil. Kompanipersonalen byter backventilen och gör en täthets- och delkontrollkörning i motorprovhuset. Vi kontrollerar också med hjälp av datautskriften att backventilsbytet har avhjälpt felet med bränsletrycket.

Kontrollflygning

Därefter klargörs flygplanet för kon- trollflygning. Kontrollflygning är en speciell flygning som utförs efter ett bestämt program för att verifiera funktionen (luft- värdigheten) på hela eller delar av flygpla- net. Vid flygningen, som utförs av tekniskt kunniga piloter eller flygingenjörer förs pro- tokoll som komplement till den automatiska re- gistreringen. Den kon- trollflygning som nu skall genomföras, in- nan mörkret faller, om- fattar kontroll av mo- torfunktionen och spe- ciellt då EBK:n/efter- brännkammaren.

När flygningen av- slutas rapporterar kon- trollflygföraren att den har skett utan anmär- ning. Chefen för teknik- avdelningen och servi- ceplutonchefen beslu- tar därför att åter sätta flygplanet i tjänst. ■

Motorkörledaren vid kontrollpanelen i motorprov- huset vid tekniska enheten.



Markförsvarskompaniet genomför en dygnsövning med en närskyddspluton och markbefälsskolan. Övningen är inne på sina sista timmar.

18.00

Snön lyser vit på taken endast markförsvarsofficeren är vaken ...

Av fänrik Patrik Bottne Foto: Peter Modigh

I mörkret hörs knarrandet av kängor som pulsar genom snön. Gruppchefen tittar på kartan en extra gång i det röda skenet från ficklampan. 200 meter kvar till målet. Dygnsövningen för andra närskyddsplutonen är inne på sina sista timmar.

Nere på Bynäset (F 4:s övningsområde) grupperar han ut de två grupperna. Närskyddsplutonens plutonchef kontrollerar eldområdena för kulspruteskyttarna. Det är alldeles tyst. Himlen börjar skifta från blått till rött och kylan biter i kinderna. Nu hörs bullret från annalkande fordon ... Vi väntar ... ELD!

Ljudet från de hamrande kulsprutorna, pansarskott och automatkarbiner dånar över hela Bynäset. Eldöverfallet blir lyckat och grupperna fortsätter efter nya order vidare mot nästa mål och uppgift.

Nymodern skjutbana

På skjutbanan har skjutledaren genomgång för tredje utbildningsplutonen innan skjutningen kan börja. Två Jaktviggar sveper förbi på låg höjd och dånar ger tillfälle till några av kvällens konstpauser.

I kväll skall man skjuta på den nya akustiska automatskjutbanan, en ny typ av skjutbana för oss på kompaniet och med många fördelar – men också med ny teknik och svårartade barnsjukdomar.

På plutonbefälsskolan Markförsvaret har kvällen börjat hektiskt. Alla pulkor till kvällens anfallsutbildning räknas igenom och kontrolleras. Kulsprutor, ammunition m m, ingenting får fattas. Plutonchefen, en av eleverna, ger order till grupperna innan avmarsch. Övningsledaren lyssnar på ordergivningen och nickar nöjt. Vitklädda och tungt lastade försvinner plutonbefälseleverna likt en karavan in bland snödrivorna mot övningsterrängen.

Från noll till fem ...

Fänrik Johan Georgson marscherar samtidigt förbi med första utbild-

Markförsvarskompanisoldater pulsande fram genom djupsnön.



ningsplutonen och tittar lite avundsjukt på jämtlänningarnas skidteknik. Johan är en av tre f d karlsborgare (från F 6) som blivit frösöt och fått tillfälle att öva skidåkning fem månader om året mot tidigare noll.

Nere på hundplutonen hörs ljudet av en skoter. En av instruktörerna är ute och kör upp en patrullsträcka inför morgondagens övning i patrullering vinter. Hundförare och hundar behöver ständigt övas och specialtränas.

Pappersbrottnig ...

På kompanistaben fylls pappershögarna med ständigt nya uppgifter som måste lösas. Kompanichefen och hans stab brottas med utredningar, övningsförberedelser och frågvisa fänrikar. I kväll planeras vårens utbildning på den nya granattillsatsen till Automatkarbin 5 (AK 5) för kompaniets befäl.

Från gårdagens post ligger vykort med hälsningar från våra kollegor i fredens tjänst. I Kashmir och Libanon genomför nu två av kompaniets befäl och en sjukvårdslärare uppdrag och uppgifter under lite annorlunda förhållanden.

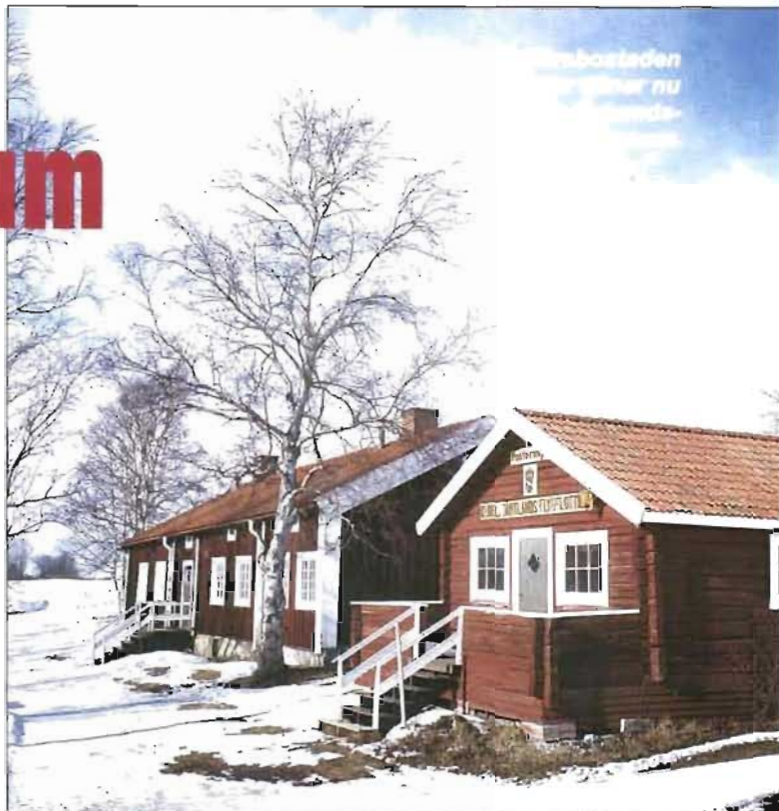
Andra närskyddsplutonen har nu nått fram till styrkans andra uppgift med god marginal. En välförtjänt rast inbjuder till en matbit och en stund för egna tankar. Blicken vilar över Storsjön och Oviksfjällen som skymtar i mörkret i väster. ■

F 4:s förbandsmuseum

F 4:s förbandsmuseum är inrymt i en gammal fältskärsbostad vid Västerhus, Frösö läger. Byggnaden uppfördes 1736 och kom att byggas ut 1830. Till en början var huset bostad för fältskären vid lägret; efterhand gästgiveri, skola och i nära nutid tjänstebostad för vid F 4 anställd personal. F 4:s sista hyresgäster lämnade huset år 1970.

Av major *Eslbjörn Andersson*

Foto: *Peter Modigh*



På initiativ av dåvarande flottiljefen *Erik Nygren* bildades 1968 en traditionskommitté i avsikt att samla material av historiskt intresse och därigenom planera för ett F 4:s museum. En lämplig lokal skulle visa sig vara just den gamla fältskärsbostaden.

Arbetet inom traditionskommittén kom från 1974 att ledas av dåvarande majoren *Anders Roos* som, med hjälp av 50 000:- från ÖB:s markententerimedel och med flottiljledningens välvilliga inställning, kunde se F 4:s för-

bandsmuseum invigas under högtidliga former i samband med flottiljens 60-årsdag, maj 1986.

Samlingarna av i dag omfattar dockor med tidsenliga uniformer, flyg- och mekanikerutrustning, varjehanda flygplansdelar, en fungerande radiostation från 50-talet, foton med instruktiva texter, kartor, bildalbum, montrar med modeller i skala 1/72 av flygplan vid



F 4 genom tiderna och mycket mer. Tillkommer de smidesarbeten som berättar om F 4:s begynnelse, ett utsökt hantverk som möter besökaren genast vid inträdet i museet.

Ansvar för F 4:s förbandsmuseum delas mellan F 4:s kamratförening (grundad 1945 och med chefen för F 4 som ordförande) och flottiljen. Kamratföreningen ansvarar för museets utveckling och till-

gänglighet. Museiansvarig är för närvarande kamratföreningens vice ordförande major *Anders Roos* med bistånd av löjtnant *Ernst Wallin*.

F 4:s förbandsmuseum ligger något otillgängligt beläget för allmänheten. Det är placerat inom flottiljområdet. Avsikten med museet är väl primärt att för anställda och värnpliktiga vid flottiljen hålla minnet av flottiljen och dess utveckling levande. Men även en större allmänhet är välkommen till "fältskärsbostaden". Ett besök är mödan värd. ■



Bl a: Styrspakar, 50-talspilot, en kamera, m m.



Bl a: Kulspruta, 40-talspilot, bomb, m m.

Halmstads stolthet Flygvapnets Halmstadsskolor/F 14 fyller 50 år. Det kommer att firas med en stor JUBILEUMSFlygdag på F 14 söndagen den 21 augusti. Godbitarna i flygdagsprogrammet kommer att vara:

1

En stort upplagd MARKUTSTÄLLNING med såväl det modernaste som finns av flygmateriel som uppställda stridsflygplan, som publiken får tillfälle att se både utan och innan.

2

En två timmars hisnande FLYGUPPVISNING där svenska piloter visar sin skicklighet i lufthavet med svenska stridsflygplan - J 35 Draken, AJ/JA 37 Viggen, SK 60 ("Team 60" från Ljungbyhed).



3

Till JUBILEUMSFlygdagen kommer - för första gången i Flygvapnets 68-åriga historia - en utländsk flygattraktion - den mycket kända och berömda flyguppvisningsgruppen RED ARROWS från RAF och Storbritannien.

Piloterna i de nio röda brittiska Hawk-flygplanen kommer att visa upp sina flygkonster över F 14-fältet i nästan en halv timmes lång manöverskicklig och färggrann flyguppvisning.

HJÄRTLIGT VÄLKOMNA! Grindarna slås upp kl 09.00.

Inträdet är 20 kr för alla som är en meter eller längre. Parkeringsavgift för bil är 20 kr. Det goda vädret bjuder vi på!

JUBILEUMSBOK 1944 - 94

Boken beskriver F 14:s 50-åriga historia och utveckling i en intressant, spännande och roande kavalkad över de tre F 14-epokerna: Dels från flottiltiden, då den lilla landsbyn Mickedala förvandlades från en lätt slumrande idyll till Hallands egen flygflottilj med prägel av flygmotorers sång och flygfolks snabba vardag; dels från tiden som flygkår, då verksamheten vid FCS i Västerås fördes över, och blev embryot till dagens moderna intensiva verksamhet som Flygvapnets största utbildningsorganisation. Här ett rubriksammandrag:

Om
KUNGLIGA HALLANDS FLYGFLOTTILJ (1944-1961)

* En flottilj blir till * Flottiljen och bygden * Flottiljens uppbyggnad * Flygtjänsten * Bomb- och skjutmål * Flygledning * Väderlekstjänst * Männen på marken * Övningsverksamhet * Flygbuller * Nedläggning.

Om KUNGLIGA HALLANDS FLYGKÅR (1961-1972)

Om FLYGVAPNETS HALMSTADSSKOLOR (1972-)

* Flygvapnets Sambands- och Stabstjänstskola, FSS * Flygvapnets Basbefälskola, BBS * Flygvapnets Tekniska Skola, FTS * Flygvapnets Markteletekniska Skola, FMTS * Flygvapnets Officershögskola, FOHS * TUBas - Semper Gradu Ante * Hunden - människans bästa vän * PRIMUS Utvecklingscentrum * Från 4. division till U/S-bataljon * Stödproduktion * Frivillig i försvaret * Idrott * Demokrati *

Förbandets ansikte * Flygvapnets Musikkår i Halmstad * Traditioner och minnen * F 14 chefer * F 14 flygplan.

Jubileumsbokens pris är 190 kr. Beställningar och frågor kan ställas till kapten Björn Steinmarck, tel: 035-15 20 36.

Adressen är: FLYGVAPNETS HALMSTADSSKOLOR F 14, Box 516, 301 80 Halmstad.



Nytt om LOMOS:

Bara frivilliga kvar i krigsförbanden efter 1 juli 1994

Efter flera diskussioner har beslut fattats gällande om icke frivilliga varnpliktiga skall få kvarsta i krigsförbanden efter den 1 juli 1994. Beslutet togs i samverkan mellan FVRF, SLK och flygvapenledningen. Från och med den 1 juli 1994 skall endast de varnpliktiga som är medlemmar i FVRF finnas i krigsförbanden, tillsammans med avtalspersonal från andra frivilligorganisationer i LOMOS.

Beslutet motiveras av att det är krångligt att ha två kategorier – frivilliga och icke frivilliga. Ett annat motiv är att den som inte är frivillig inte får kallas till övningar och kurser. Detta faktum medför att kompetensen i krigsbefattningen blir låg inom kort tid.

Ny utrustningslista för LOMOS-personal tas fram. Ett utökat antal prylar tillkommer i utrustningslistan. Den nya utrustningslistan blir klar under sommaren 1994. Enligt planerna kan frivilliga i LOMOS utrustas med den nya utrustningen våren 1995. Vi rekommenderar att denna utrustning sker samtidigt med nya uniformen m/90.

● ● Ny broschyr om LOMOS har distribuerats under våren. Det är en gemensam broschyr för alla frivilligorganisationerna i LOMOS.

På den tekniska sidan går det med rasande fart. Den första utrustningen finns på plats vid F 20 i månadsskiftet juni-juli.

Många och omfattande insatser har lokalt gjorts över hela landet. Aktiviteten är hög och förhoppningsvis blir resultatet också därefter.

Sammanfattning av förberedelseåret 93/94 inför LOMOS genomförande: Hög samverkan, högre aktivitet och högsta ambition. ■

Tore Bertilsson

nytt • nytt • nytt

I FlygvapenNytt nr 2/93 redovisades FVRF:s kritik av frivilligutredningen. Denna kritik har delats av många frivilligorganisationer och särskilda yttranden hade även bifogats utredningen från fyra av de ingående experterna.

Regeringen godtog inte frivilligutredningens förslag

Glädjande nog har regeringen tagit stor hänsyn till den massiva kritiken och i årets budgetproposition framlagt ett högst modifierat förslag. Köp- och säljförordningen är borttaget och styrelsen för psykologiskt försvar kommer inte att få något uppdrag att fördela delar av frivilligorganisationernas medel. I en kommande frivilligförordning kommer de av regeringen godkända frivilligorganisationerna att förtecknas.

Förslaget i propositionen innebär att FVRF kommer att få medel via två vägar, som båda

administreras av ÖB. Medel för försvarsupplysning och rekrytering erhålls genom ett bidrag, benämnt E 2. Medel för utbildning erhålls genom ett anslag, benämnt A 1.

Det som nu återstår är att utfärda tillämpningsbestämmelser. I detta arbete kommer frivilligorganisationerna att få medverka. Vi ser fram emot att de goda möjligheter som vi har i dag att styra tilldelade medel till de verksamheter där de gör bäst nytta även kan bibehållas i framtiden. ■

Gillis Weingarth

Rapport från styrelsemötet

Riksförbundsstyrelsen sammanträdde i Södertälje den 11 mars. Efter sammanträdet öppnades av ordförande överste Jan-Åke Berg, presenterade Tore Bertilsson den reviderade långsiktssplanen för FVRF:s rekrytering 92/97.

Slutsatsen blir att vi måste behålla en stor utbildningsvolym under lång tid för att nå målen. En direktrekrytering av Arméns ej krigsplacerade gruppbefäl kan förbättra läget. Som framgår av den utskickade kurskatalogen har den centrala utbildningen under 94/95 utökats med ca 40 procent.

Erfarenheterna från vinterns utbildning på Stagården är mycket goda. Det blev ju äntli-

gen vinterförhållanden. Utbildning i kyla går långsammare och detta måste tas hänsyn till vid planeringen. Ett stort bekymmer för FVRF är att få fram utbildningsplaner från flottilljerna. Ansvaret är numera delegerat från flygledningen och prioriteringen blir inte alltid den rätta. FVRF behöver färdiga planer redan när kurskatalogen skrivs. En stramare tidsstyrning med redovisning centralt erfordras kanske.

Arbetet med LOMOS har en stor och glädjande omfattning. Styrelsen beslutade att det var befogat med en temporär arbetskraftsförstärkning på kansliet. Villiga krafter som kan göra en insats inom information, rekrytering eller ekonomi är välkomna att höra av sig. – (I övrigt hänvisas till utsänt protokoll.) ■

Gillis Weingarth



Stämman och kontraktkonferens hölls i Södertälje den 12–13 mars med flitigt deltagande från förbund, föreningar och flottiljer. Gäster var hedersordföranden och hedersledamöter samt riksbilklårchefen Brittmarie Utterström, som för övrigt var vänlig att utdela SKBR:s förtjänsttecken till FVRF:s generalsekreterare.

Efter det att stämman öppnats av riksförbundets ordförande Gunnar Löfström och sedvanliga föredragningar gjorts beviljades styrelsen ansvarsfrihet för åren 91/92 och 92/93. Medlemsavgiften till riksförbundet beslöts till oförändrade tio kronor per medlem.

Riksförbundets propositioner om nya riktlinjer och rekrytering med inriktning på krigsförbanden antogs. Den senare innebär att mål för rekryteringen kommer att anges direkt riktat mot i området grupperat krigsförband. Detta kommer att slå igenom delvis för den cen-

trala rekryteringen redan 94/95 och närmare styras för den regionala/lokala för 95/96 i samband med höstens planeringskonferenser.

Vidare antogs en anpassning av ÖB:s bestämmelser att lägsta ålder för medlemskap är fyllda 15 år. Detta kräver i sin tur stadgeändringar i FVFB/FVf. Den ömsesidiga representationen med CFB upphör i och med CFB:s omorganisation. FVRF är dock fortfarande medlem i CFB i form av deltagande i CFB:s råd. Det står t ex FVRF fritt att fortfarande ansöka om tilldelning av CFB:s medaljer och förtjänsttecken.

Ingivna motioner avstyrktes till största delen av utskotten och avlogs av stämman. Mo-

tionen att en schablonkostnad skulle åsättas även den av CFV bekostade ungdomsutbildningen avlogs dock först efter en votering och då med knapp majoritet.

Västmanlands FVf:s motion om stämman ute i landet varannan gång antogs av stämman. En inbjudan till 1996 års stämman framfördes direkt från Västmanland.

Efter val av styrelse och valberedning tackade ordföranden för en givande och väl genomförd stämman och önskade lycka till med det fortsatta arbetet ute i landet. ■

Gillis Weingarth





Styrelse och valberedning

Vid val för verksamhetsåren 94/95 och 95/96 till riksförbundsstyrelsen beslöt stämman välja:

Styrelseledamöter:

Ulf Järnstad (omval)	Norrbottnens FVf
Jan-Ivan Forsberg (omval)	Sydöstra Sveriges FVFB
Tommy Löhr (omval)	Stockholms FVf
Rolf Björk (nyval)	Norrköpings FVf
Jan Henricsson (nyval)	Västernorrlands FVf
Valter Andersson (nyval)	Sjöarnas FVFB

Styrelsesuppleanter:

Jerry Lundmark (omval)	Norrbottnens FVf
Jan-Erik Ohlsson (nyval)	Dala-Hälsinge FVFB
Tommy Wendel (nyval)	Västra Sveriges FVFB
Ritha Lehman (nyval)	Nissans FVFB
Carsten Flensburgh (nyval)	Skånes FVFB
Erik Wiklund (nyval)	Malmen-Tjust FVFB

Ungdomsrepresentant:

Johan Jeppsson (nyval)	Skånes FVFB
------------------------	-------------

Suppleant:

Mattias Lundgren (nyval)	Västernorrlands FVf
--------------------------	---------------------

Valberedningen fick följande utseende:

Valberedningens ordförande:

Jan Nyström (nyval, tidigare ledamot)

Ledamöter:

Raymond Winje (omval)
 Claes Diurhuus (nyval)
 Bertil Hagås (nyval)
 Lars Hogström (nyval)

KFK (krigsförbandskurs) kan både vara en ersättning för inställd repetitionsutbildning och en utmärkt förberedelse inför en KFÖ. För myndigheten är det också en intressant lösning, eftersom frivilligorganisationen betalar. Man önskar sig bara att uppföljningen av genomförda KFK vore lika bra som genomförda SÖB och KFÖ.

KFK förbättrar krigsdugligheten

Som information redovisas här huvudmål och delmål för en KFK, som genomförts under 18 timmar vid ett veckoslut genom Örebro Läns FVFB.

Huvudmål:

- ▶ Skapa förbandskänsla samt kunskap om organisation och tillämpliga delar av uppgifter.
- ▶ Säkerställa personlig färdighet och kunskap inom avgränsade områden.

Delmål:

- Kunskap om grundläggande säkerhetstjänst; bestämmelser och behov.
- Undertecknande av tystnadsbevis.
- Kunskap om egen organisation och uppgifter i tillämpliga delar.

- Kunskap om hotbild och därtill kopplad försvarsplanering.
- Kunskap om hot som kan riktas mot förbandet eller däri ingående enskild person.
- Förmåga och kunskap till grundläggande enskilt uppträdande för att möta infiltrationshot vid inpassering.
- Kunskap och förmåga i vapenkännedom.
- Kunskap om grupperingsplatser.
- Kunskap om åtgärder vid mobilisering.
- Kunskap om åtgärder vid anfall.
- Kunskap om totalförsvaret i stort och FVRF i synnerhet.
- Skapa samhörighetskänsla inom förbandet och personkännedom mellan chefer och underställda.
- Utvärdering av KFK för att bli en skapad underlag för förbandsutvecklingsplan. ■

Gillis Weingarth

Årets största utmärkelser

FVRF:s hederspris "till den som i särskild grad verkat till gagn för FVRF och utgjort ett föredöme för sina kamrater" har tilldelats vice styrelseordföranden i riksförbundsstyrelsen och styrelseordföranden i Västerbottnens flygvapenförening **Ulf Järnstad**. Han är därmed nummer åtta som erhåller denna mycket fina utmärkelse.

Riksförbundets kungliga medaljer har tilldelats:

Guld: ÖB/general Bengt Gustafsson; CFV/generallöjtnant Lars-E. Englund, Sven-Erik Karlsson, Örebro Läns FVFB;



Från vänster: Ulf Järnstad, Jan-Erik Jonsson, Valter Andersson, Stefan Olsson & Sven-Erik Karlsson.

Olof Lindfors, Malmen-Tjust FVFB.

Silver: Rikslottchef Marianne af Malmborg; Valter Andersson, Skaraborgs FVf; Jan-Eric Jonsson, F 13; Stefan Olsson, Skaraborgs FVf; Björn Ringström, F 21.

FVRF:s vandringspris för rekrytering och utbildning av värnpliktig personal utdelades för fjärde och näst sista gången, priset erövrades av **Sala FVf**.

Ett varmt grattis till alla pristagare! Det ligger mycket stora insatser bakom varje utmärkelse!

Gillis Weingarth

För 20 år sedan var FVRF:s vinterutbildning förlagd till Trängslet och Transtrand. Två platser i nordvästra Dalarna som år efter år tog emot många frivilliga i Flygvapnet. Upp emot 200 elever utbildades som mest under den mest intensiva vintern. Men vintern 1994 kom över 200 elever till Stagården! Det är den största vinterutbildningen inom FVRF någonsin.

Största vinterkurserna och i riktig vintermiljö

Efter sex år av dåliga vintrar fick äntligen vintern sitt grepp över södra Norrland. Ett ordentligt snödjup och en temperatur ner mot -30° återförde alla deltagare till realistiska vinterförhållanden. Detta medförde i sin tur att instruktörer och elever fick nya problem att lösa. För att bedriva kurser i skarp vintermiljö krävs mer förberedelser, mer utrustning och en förändrad uppläggning av utbildningen i vissa fall. Dessa erfarenheter måste komma fram och påverka utbildningsplanerna i framtiden.

Transportutbildningen är den största vid Stagården. Eftersom det är den enda utbildningen av transportbefäl till Flygvapnets krigsorganisation kräver den genomförande med ett stort antal elever. Befälselever från både FVRF och SKBR deltog. På grund av ombyggnad av Färila-basen flyttades den tillämpade övningen till F 15 i Söderhamn. Ändringen hölls hemlig till efter avmarsch och blev en nyttig lärdom för ansvariga chefer.

Fyra elever gjorde sitt sista beföringsskede och efter krigsförbandsövning utnämns dessa till fänrikar och krigsplaceras som transportplutonchefer. Även blivande stabs- och materiellplutonchefer gjorde sitt sista skede på Stagården. De var fem elever som mottog premie och betyg av skolchefen major Sten Berglund vid avslutningen. Dessa elever har under fyra år genomfört sina skeden.

Allmänmilitära kurser under

vinterförhållanden tycker många elever skulle vara obligatoriskt för de som är krigsplacerade i områden där riktiga vinterförhållanden förekommer. Efter vinterns kurser måste man ställa frågan om inte både befäl och elever behöver mer vinterutbildning. Eller är det de milda vintrarna som gjort att kunskaperna glömts bort.

Vissa kurser för flygbasjägare och närskyddspersonal inriktas mot ren vintertjänst. Det visade sig, att vi här har en betydelsefull uppgift med den kompletterande utbildningen. Även dessa kategorier behöver särskild vinterutbildning. Men var är alla flygbasjägare? Här krävs en bättre information från Flygbasjägarskolan och FVRF.

● ● **Instruktörer med engagemang.** – För att genomföra en utbildning med 15 kurser och över 200 elever krävs en engagerad och kunnig instruktörstab. Att vara instruktör inom central frivilligutbildning är ett arbete som kräver kvällstjänst och helgtjänst. Ambitionen och engagemanget måste ligga på topp hela tiden. Utbildningsplanerna kräver att eleverna gör många förberedelse-timmar och måste ha tillgång till instruktörerna även kvällar och veckoslut.

Om ambitionen är att nå ett bra resultat på relativt kort utbildningstid, krävs ett mycket stort engagemang från instruktörerna. Därför är det viktigt att förmånsfrågan för instruktörer blir löst omgående.



Foto: Sten Berglund

Transportgruppchefen Runa Einarsson ger order till Conny Loflander och Anders Svensson

● ● **Framtiden på Stagården.** – Under vinterns kurser ställdes särskilda moduler upp för att kunna ta emot alla elever. Detta var tillfälligt och nästa år genomförs utbildningen under fyra veckor. Trots detta är det ett önskemål att Stagården utökas med ett antal rum för instruktörer.

För att få någon tid för att koppla av och åka skidor får inte utbildningsplanerna utökas ytterligare. Utökas utbildningsplanerna i framtiden måste även utbildningstiden förlängas. Vissa kurser måste inför nästa år utöka kurstiden med en till två dagar.

Det var inte bara medlemmar ur FVRF som deltog på Stagården; många elever från Kvinnliga Bilkåren och Lottorna deltog. Även SBK och FMCK var representerade.

F 15 var nu ansvariga för sjätte året och under denna tid har många förändringar skett. Ett mycket bra samarbete mellan F 15 och FVRF har gjort att utbildningen och allt runt omkring har utvecklats i positiv riktning. Detta kan sammanfattas i en elevkommentar: "Stagården är årets höjdpunkt." Trots snö och -30° – eller kanske på grund därav. ■

Tore Bertilsson

Modell 59 ut – 90 in

Uniform m/59, som länge varit vår uniform och en stomme i fredsrustningslistan (FRUL 5:1), kommer att bytas ut.

Enligt direktiv från flygvapenledningen påbörjades utrustningen under våren 1994 för frivilliga inom bastjänsten. För frivilliga inom LOMOS sker utrustning till m/90 under budgetåret 1994/95. På grund av att de frivilliga inom LOMOS-

systemet skall ha ytterligare utrustning, som ännu inte är bestämd, har FVRF i samråd med flygvapenledningen rekommenderat att LOMOS-personal utrustas under senare delen av budgetåret, d v s april-juni 1995. Rutinerna kring hur utrustningen till m/90 kommer att ske varierar. Kontakta därför Din frivilligavdelning. Den ger Dig information om hur Du gör för att få Din nya uniform.

Det är krigsplacerad, frivillig personal som kommer att utrustas med m/90. För FV-ungdom gäller uniform m/59 – tills vidare. ■

Tore Bertilsson

Militär- och flygvapenmästerskapen i flygfemkamp har avgjorts vid F 15 första veckan i maj. Första dagens tävlingar var samordnade med divisionslagtävling i trekamp, där skytte och escape (hinder/orientering) var gemensamma grenar.

Vädrets makter var gunstiga, vilket gav de tävlande bra förhållanden under utomhusgrenarna.

Skjutmomentet vanns av Peter Carlsson (F 20) på 190 poäng. Tillsammans med Peder Söderström (F 4), 182 p var han i en klass för sig.

Escapementet, som är uppdelat i hinderlöpning och orientering, vanns av Anders Eriksson (F 4). Jonas Rolén (F 5) och Fredrik Bergman (F 4) tog 2:a respektive 3:e platsen. Nämnas kan att hinderlöpningen genomfördes på F 15:s nya

hinderbana med start och mål vid idrottshallen.

Andra dagens tävlingsmoment inleddes med bollmoment i idrottshallen. Peter Carlsson (F 20), Peder Söderström och Anders Eriksson (båda F 4) stod i en klass för sig. Totalt efter tre grenar låg dessa tre i topp.

Simmomentet (100 m med hinder) genomfördes på två banor vid Hällåsen. Grenen vanns av Peter Carlsson (F 15). På delad andraplats placerade sig Peter Carlsson (F 20) och

Mästare i flygfemkamp

Jonas Rolén (F 5). Ingen förändring bland de tre första platserna i resultatsammandraget.

Det avgörande fäktsmomentet omfattade 21 matcher för varje tävlande. Ulf Backman (F 15) inledde något trevande med fyra förluster direkt, men han återhämtade sig och vann alla utom en av sina resterande matcher. Denna spurt förde honom till segern i momentet. Tvåor blev Peder Söderström och Anders Eriksson (båda F 4) på vardera en seger färre än Ulf.

Direkt efter fäktsmomentet och sammanställning av resultat vidtog prisutdelning. Den förrättades av chefen för F 5, överste Sven Sjöling (FV "5-kampsboss") samt överstelöjtnant Christer Björs. ■

Major Lars-E Pettersson

PS

Tävlingen var det 40:e FV-mästerskapet i flygfemkamp. Denna tävling utgjorde genrep inför NM, som arrangeras av F 15 den 13-15 juni 1995. ■



▲ Här stormar 2:an, 1:an & 5:an i orienteringen mot mål: Fredrik Bergman (F 4) Peter Carlsson (F 20) & Ulf Backman (F 15).

► Peder Söderström (F 4) mottager 1:a priset i FV-mästerskapet av tävlingsledaren Christer Björs och 5-kampsledaren Sven Sjöling.

Betald reklamplats



F 15 arrangerade divisionslagtävling i tre-kamp samtidigt med flygvapenmästerskapen i flygfemkamp. Grenarna i tävlingen bestod av flygrally med SK 60, duellskjutning med GLOCK (stödhand tillåten) och escape (hinder och orientering). I varje lag ingick två tävlande från samma division.

Nya flygtrekampen

Flygrallyt startade som flygan-de start på en given tid och plats vid F 15. Banan mätte 32 mil med fyra brytpunkter och mål vid F 15:s bankors. Kontroll av passage i sidled och tidkontroll skedde vid start och mål och vid två av brytpunkterna ute på banan.

Alla lag utom F 17:s var sena vid startkontrollen, vilket troligen berodde på relativt kraftig

motvind och svårigheter att malla in sig på inflygningen från nordost. Tidhållningen blev överlag bättre mot slutet av navigeringen. – Segrare i flygrallyt blev 2.div F 15 med Per Kallerhult och Peter Carlsson i cockpit.

Skjutmomentet följde flygfemkampens duellskjutningsregler men GLOCK skulle användas och stödhand var tillåten.

Segrare i skjutningen blev 2.div F 17, d v s Anders Ryttberg och Mikael Hansen, som även ledde totalt efter två grenar.

Escapementet inleddes på F 15:s nya hinderbana. F 17-laget ökade på sin ledning. En timme efter hinderstart fortsatte momentet med orienteringsstart. Banan mätte 5,3 km och var tänkt för en bästetid på

cirka 50 minuter, vilket innehölls med en minuts marginal. Även i detta moment segrade lag 2, div F 17.

De tävlande framförde efter tävlingen enbart positiva omdömen. Förhoppningen är att fler divisioner kan ställa upp med lag till ett kommande år för att utmana innehavarna av vandringspriset, 2.div F 17. ■

Major Lars-E Pettersson



◀ Mästare i flygrally blev Per Kallerhult och Peter Carlsson, 2 div F 15.

Trekampsmästarna, Mikael Hansson och Anders Ryttberg (2 div F 17) erhöll 1:a priset ur överste Sven Sjölings hand.



◀ Fr v: Niklas Johansson (F 4), Fredrik Bergman (F 4), Peder Söderström (F 4), Jonas Rolén (F 5), Anders Eriksson (F 4), Peter Carlsson (F 20), Ulf Backman (F 15), Peter Carlsson (F 15) & Göran Larsson (F 5, lagledare).

Slutresultat flygfemkamp

Lag - MilitärMästerskapen

Individer till MMA

1- Peder Söderström	F 4	4 433 p
2- Peter Carlsson	F 20	4 413 p
3- Anders Eriksson	F 4	4 284 p
4- Ulf Backman	F 15	3 647 p
5- Fredrik Bergman	F 4	3 321 p
6- Jonas Rolén	F 5	3 271 p
7- Peter Carlsson	F 15	2 277 p
8- Niklas Johansson	F 4	1 090 p

1- P Söderström/A Eriksson	F 4	8 093 p
2- U Backman/P Carlsson	F 15	6 422 p
3- F Bergman/N Johansson	F 4	4 711 p

Lag - FlygvapenMästerskapen

1- P Söderström/F Bergman	F 4	7 784 p
2- U Backman/P Carlsson	F 15	6 422 p
3- A Eriksson/N Johansson	F 4	3 642 p

Slutresultat trekamp

1- Anders Ryttberg/Mikael Hansen	2 div F 17	3 553 p
2- Emma Mattsson/Celine Nagy	3 div F 4	4 311 p
3- Jan Frenstam/Per Nordahl	3 div F 16	4 026 p
4- Per Kallerhult/Peter Carlsson	2 div F 15	3 991 p
5- Pentti Lamberg/Niklas Johansson	2 div F 4	3 946 p
6- Mats Helgesson/Pontus Lindgren	1 div F 15	3 803 p

Stockholm Water Festival



Arméns ingenjör-soldater från Ing 1 i Södertälje har byggt festivalens pontoner.

Försvarets Internationella Centrum (SWEDINT) informerar om FN-insatser.

MÖT FÖRSVARET VARJE DAG UNDER VATTENFESTIVALEN

**5 – 14
augusti**



Provsitt ett av flygvapnets strids-flygplan.

Arméns musik-kårer spelar högvaktsmusik och uppträder på olika platser.

FÖRSVARSMAKTEN
**Karl XII:s Torg
Kungsträdgården**

Arméns fältbageri bakar och säljer bröd.

Försvaret deltar i festivalen med att Arméns förband Ing 1 i Södertälje lånar ut ett stort antal pontoner, som läggs ut i vattnet i festivalområdet och bygger en gångbro vid Vasamuseet samt lördagen den 13/8 visar hur man bygger och förflyttar en 105 meter lång färja.

Arméns Musikkår, Livgardets Dragontrum-petarkår och Arméns Musikkår Norrland svarar för Högvaktens musik under festivaldagarna, men spelar också vid ett antal andra tillfällen bl a vid utdelningen av Water Festival-priset.

Arméns fältbageri kommer att baka och försälja bröd vid Karl XII:s torg.

Marinen svarar för en färjeförbindelse mellan Blasieholmen och Galärparken under hela festivalen. Personal och materiel ur Flygvapnet biträder i sambandstjänsten.

Vid Karl XII:s torg kommer festi-

Det finns dom som tror att moderna tjejer inte förs. Vi vet att dom har fel.
Lottorna



**Marinen
visar
dykeri.**



Hemvärnet
Vi ställer upp med 300 frivilliga säkerhetsvakter.

Kvinnliga Bilåkaren
En frivillig försvarsorganisation. Sveriges enda kvinnliga motororganisation!



Frivilliga Radioorganisationen bygger och betjänar radio- och trådlösbindelser både i krig och fred.
FRO



Svenska Brukshundklubben
utbildar hundar åt flygvapnet, hemvärnet och Räddningsverket.



Röda korset
Röda Korset utbildar hemvärnssjukvårdare för livsviktiga uppgifter såväl i krig som i fred.

valbesökarna att få information om Flygvapnets, Arméns och Marinens verksamhet. Där kommer festivalbesökare att få provsitta två flygplanskabiner och känna hur det känns att spaka ett jetflygplan.

Även möjligheter att skjuta med några av Arméns simulatorer och att se hur Marinen utbildar dykare

kommer festivalpubliken att få tillfälle till.

Materiel, fordon och utrustning, som används vid våra uppdrag i FN kommer också att demonstreras. Vidare kommer frivilligorganisationer som Hemvärnet, Kvinnliga Bilåkaren m fl att informera om sina viktiga roller i försvaret.

Flygvapnets medv... årets vattenfesti... genom en marku... Den kommer i år... vid Karl XII:s staty... trädgården, där... män och Marinen... att vara represent... Utställningen... att pågå under h... valen och för Fly... del bl a innehålla... 37-kabinerna sam... Förutom mar... ningen kommer F... net att samarbete... vattenfestivalen... sambandsfunctio... F 16 kommer... svara för materiel... samt utbildning a... festivalpersonal... och sambands... personal.

Stort sydamerikanskt Gripen-intresse

Även ryssarna kom till Chile

I slutet av april 1994 arrangerade Chiles flygvapen (Fuerza Aérea de Chile = FACH) en internationell flygmässa, FIDAE '94, i Santiago de Chile. I samband med denna flygutställning, som till sin omfattning kan jämföras med ILA i Berlin, genomfördes också andra arrangemang med flyganknytning. Ett av dessa var fjärde internationella symposiet för stridspiloter ("4to Simposio Internacional de Pilotos de Combate", SIPCO) vid chilenska flygvapnets krigshögskola.

*Av överstelöjtnant Stig Brolin, flygvapenledningen
flygdirektör 1. gr Claes Wretfors, FMV: Flygplan*

Som svar på en inbjudan från chefen för FACH besökte en svensk delegation dessa båda evenemang. Besöket var samtidigt ett svarsbesök på ett chilenskt besök i Sverige 1993. Den svenska delegationen var sammansatt av representanter för Flygvapnet – överste 1 Kent Harrskog och överstelöjtnant Stig Brolin – och Försvarets Materielverk (FMV) – överste 1 Peter Lundberg och flygdirektör 1. gr Claes Wretfors.

Flygutställningen FIDAE arrangeras av Chiles flygvapen vartannat år. Till storlek och omfattning kan den jämföras med den tyska ILA i Berlin. Ett stort antal utställare från Sydamerika och Europa deltog liksom några nordamerikanska företag. Ryska tillverkare var välrepresenterade och förevisade i luften bl a Su-30 och MiG-29 samt på marken transportflygplanen IL-76, IL-96 och An-86. Naturligtvis förevisades hela den chilenska flygplansparken. Dessutom visades ett betydande antal utländska besökande flygplan, främst från andra sydamerikanska länder. Till de mera udda besökarna hörde ett antal sydafrikanska Harvard (SK 16).

● ● De svenska företagen (Saab, Volvo, Ericsson, FFV Aerotech, Bofors) rönt stort intresse från såväl chilensare som representanter för andra sydamerikanska länder. Särskilt stort var intresset för JAS 39 och den kabinattrapp som förevisades. Samtliga officerare i ledande ställning inom Chiles flygvapen noterades som besökare i kabinen. De fick alla orientering om flygsystemet samt fick ta del av ett förberett demonstrationsprogram. Ett flertal officerare från andra länder i regionen gjorde också "sittstudier" i kabinen.



Intresset för JAS 39 Gripen som systemprojekt och att få provsitta attrappcockpiten var stort i Sydamerika. Här ses general Fernando Rojas från Chiles flygvapen i pilotposition medan vår kommande flygvapenchef, överste 1. Kent Harrskog, har uppmärksamheten riktad mot övriga celebra gäster.

SIPCO. – I det internationella stridsflygarsymposiet deltog förutom från Sverige representanter för flertalet länder i Sydamerika liksom för USA, Spanien, England, Italien och Sydafrika.

Vid symposiet behandlades olika ämnen av gemensamt intresse. Bland dessa återfanns erfarenheter från förarutbildning (simulator- och jaktstrid m m), erfarenheter från insatser vid gränsbevakning (mot narkotikasmuggling m m) samt erfarenheter av mörkerflygning med hjälpmedel (FLIR, NVG).

● ● Från svensk sida presenterades

vår syn på utbildning under rubriken "How to train pilots to meet the next generation aircraft" av Stig Brolin. Därtill presenterades (med operativ infallsvinkel) flygplan JAS 39 Gripen av inbjudne gästtälaren Björn Svedfelt från Saab Military Aircraft. Föredraget gjordes på klingande chilensk spanska.

Stort intresse visades i samtliga sammanhang för svenska systemlösningar och produkter. Ett fortsatt utbyte av erfarenheter kring utbildningsfrågor torde följa liksom ytterligare kontakter kring svenska försvarsprodukter. ■

Hur många är Ni inte som vändats och hoppats under några dagar vid Flygvapnets uttagningskommission (UTK), att just Ni skulle komma att bli de luftens hjältar Ni så starkt kommit att beundra.

Hur många är inte historierna och förklaringarna, varför det inte blev just Ni som kom att utgöra den utvalda pilotskaran. Det blev få förunnat att få just denna sin dröm uppfylld. Hur många är Ni inte, som ställt Er frågan "om de på UTK verkligen valde ut de rätta".

Men Ni som blev uttagna – tvivlade Ni någonsin på den frågan? Det finns många frågor som ännu inte besvarats.

Men frågan om hur Flygvapnets urvalssystem växte fram skall besvaras i år – ett halvsekel efter starten.

På det tidigaste stadiet i flygets historia nöjde man sig med en medicinsk bedömning för att ges möjligheten att få flyga.

Redan under första världskriget visade det sig dock, att ett oacceptabelt högt antal piloter inte kunde genomföra sina uppdrag på grund av mental inkapacitet och oförmåga. Där-



Det gällde att hålla tungan rätt i man när man testades i denna apparat. USAF i helte sked blev man tillräckligt konstigt utvald till den här och till den. Även stressabilitet och smärthänföret sattes på prov. I ett tilläggstest som gjordes till UTK från amerikanska flygvapnet i slutet av 1950-talet. USAF en som prövat varit tillräckligt stort test och prognosvärde har mottagits och används än i dag – men nu under beteckningen "Stressing".

med växte intresset för psykologiskt urvalsförfarande fram.

Under mellankrigstiden utvecklades olika urvalsskolor och vid krigsutbrottet (1939)

var det endast Tyskland som hade en utvecklad urvalspöcedur.

En svensk amanuens, Torsten Husén, kom under tidigt 40-tal

i kontakt med det tyska urvalssystemet.

Genom ett utredningsarbete fick han möjlighet att presentera denna urvalsmodell för Flygvapnet, som ansåg att modellen borde prövas vid urval av "värnpliktiga flygförare". Medel avsattes och hösten 1944 introducerades det psykologiska urvalsförfarandet i Flygvapent.

Urvalsmodellen byggde på det holistiska synsättet, där lämplighetsbedömningen utfördes av specialutbildade psykologer. De vid denna tidpunkt anlitade psykologerna **Torsten Husén** och **Arne Trankell**, blev båda sedermera välkända professorer.

Detta system har med åren förbättrats och förfinats till den grad att det i dag väcker stor uppmärksamhet och stort intresse, såväl nationellt som internationellt.

Hur Flygvapnet genom detta lyckas få fram "folk av rätta virket" skall FlygvapenNytt återkomma till.

Det kommer också under sensommaren och hösten att uppmärksammas genom utställningar i Stockholm och Linköping. Även massmedierna kommer genom tidningar och TV att hylla 50-åringen – vilket vi tycker den pigga jubilar är väl värd. Det är miljontals investeringskronor UTK är pappa till.

ER&KP

Bakåtskjutande jaktrobot?

En ny variant av den ryska IR-jaktroboten AA-11 har presenterats. Skillnaden jämfört med tidigare versioner är framförallt möjligheten till större slavningsvinklar före skott samt högre startvikt, vilket troligen innebär större motor. Roboten är 3 dm längre än ursprungsversionen av AA-11. Enligt ryska uppgifter har prov genomförts där avfyring bakåt har skett från Su-27, både i under- och överljudsfart. Roboten kräver läsning före skott. Detta förverkligas genom att slava målsökaren genom att bakåtriktad radar. En sådan planeras för Su-35, där radarn är placerad i stjärtbommens ytterände och mellan motorutloppen.

Framtida korthållsrobotar kommer troligtvis även i fortsättningen avfyras i flygplanets riktning, för att sedan snabbt svänga runt och låsa på mål i baksektorn. Svårigheten i detta fall är mållåsningen.



Su-34 (serieversionen av Su-27 IB) kan tänkas ersätta Su-24 Fenecer cirka 2004.

Roboten måste vara försedd med en navigeringsutrustning som "vet" var roboten befinner sig, så att målsökaren kan hitta och låsa på målet i banan. Problemen är dock inte omöjliga att lösa.

Nedan visas Su-34, det nya ryska attackflygplanet som premiärlögs i slutet av 1993. Su-34 uppvisar stora likheter med Su-35 (presenterad i FlygvapenNytt 2/94, sid 45) men har plats för två besättningsmedlemmar "side-by-side". Dessutom har Su-34 en betydligt längre stjärtbom mellan motorernas utblåsmunstycken. Den lär innehålla såväl bromsskärm i mitten och bakåtskjutande radar i stjärtkonen. Med hjälp av denna radar, som uppges ha en bästa täckning från en till tio kilometer, påstås jaktrobot (för egen-skydd) kunna skjutas bakåt och i överljudsfart.

H&C

Policy för FlygvapenNytt

(Sammanfattning)

1)

FlygvapenNytt skall primärt vara en kombinerad informations- och personaltidskrift, men den skall ibland även kunna tjäna som kundtidskrift.

Detta betyder bl a, att avsändaren är chefen för Flygvapenledningen. Målgrupperna är all i Flygvapnet anställd personal, reservofficerare, personal i reserven, Flygvapnets frivilligpersonal och andra externa intressenter (t ex opinionsbildare och prenumeranter).

2)

FlygvapenNytt skall utgöra ett instrument för Flygvapnets informationsstrategi. Målet är att för målgrupperna redovisa vad Flygvapnet är, gör och står för (stil & anda), att redovisa hur Flygvapnet använder skattekrona, vilka resultat Flygvapnet uppnår. FlygvapenNytt skall visa vad Flygvapnet är bra på men också vara självkritisk så att trovärdigheten bibehålls/förstärks. FlygvapenNytt skall även beskriva Flygvapnets integrerade roll i Försvarsmakten samt belysa samverkan med Armén och Marinen. Fri debatt skall uppmuntras.

Innehållet skall vara seriöst och varierat men även ge utrymme för lättare inslag. Då FlygvapenNytt har att konkurrera om uppmärksamheten med såväl övrig koloreerad press som andra medier fordras att förpackningen (Flyg-

vapenNytt utseende/layout) görs aptitlig och professionell = FlygvapenNytt skall vara njutbar och spännande att bläddra i. Texterna skall vara populärt skrivna och språket följa svenska språknämndens skrivregler.

FlygvapenNytt skall vara öppen för prenumeration. Priset skall vara subventionerat. – Skribenter, fotografer/illustratörer honoreras.

3)

FlygvapenNytt skall produceras av en heltidsanställd chefredaktör. Denne skall svara för innehållsplanering, textframtagning samt produktion av minst 4-5 nr/år. Medger ekonomin och övriga resurser bör målet vara 6 nr/år. Han skall också upprätta budgetförslag och vara ekonomiskt ansvarig för allt arbete med tidskriftsproduktionen. Chefredaktören skall ingå i ett redaktionsråd, som bör bestå av minst tre personer, varav ansvarige utgivaren är en.

Redaktionsrådet skall planera årsproduktionen och fördela artikeluppdrag. Chefredaktören kallar till rådsmötena. Ansvarige utgivaren är ordförande. Ansvarige utgivaren (som utses av ägaren, C FVL) bestämmer om och ansvarar för allt som trycks.

FlygvapenNyttts rättsliga grund är TF (Tryckfrihetsförordningens bestämmelser). De spelregler som gäller för massmedierna skall vara vägledande för FlygvapenNyttts verksamhet. Hänsyn måste självfallet tas till Försvarsmaktens behov av sekretess. – För övrigt är ledorden för innehållet: Öppen, aktuell, korrekt och så snabb som utgivningen medger.

Fackliga frågor behandlas inte i FlygvapenNytt.

Kommersiella annonser införs icke.



Denna tidskriftspolicy är fastställd av Chefen för Flygvapnet att gälla från och med den 1 juli 1994. Den ersätter den tidigare gällande från 1980-talets början.

Tema 60 av 80-talssnitt.
Foto: Jahn Charleville

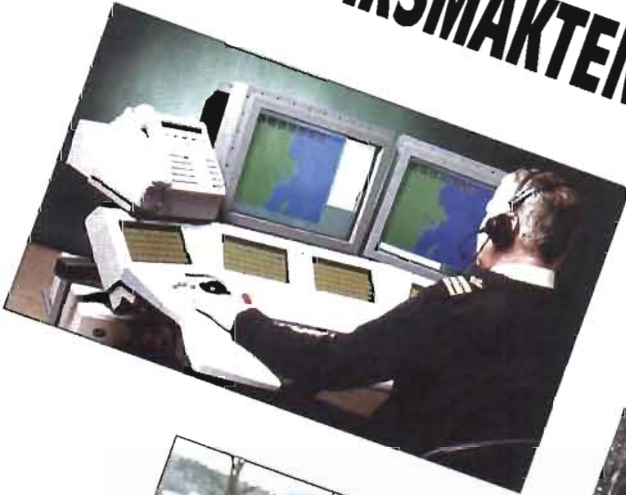


BEGRÄNSAD
EFTERSÄNDNING

Vid definitiv eftersändning
återsänds försändelsen till
nya adressen här nedan



Detta är FÖRSVARSMAKTEN



Stridskrafter ur:

Flygvapnet



Armén



I nationens intresse



Marinen